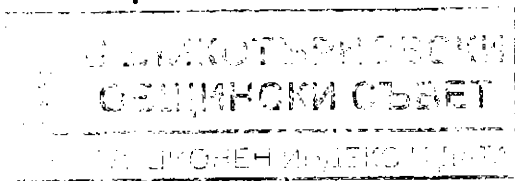
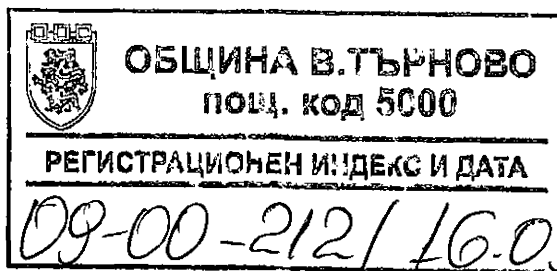

ДО
ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

№ 2852 / 16.03.23

от инж. ДАНИЕЛ ДИМИТРОВ ПАНОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ОТНОСНО: Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021 – 2027 г. за 2022 г.

в: БСМЗ ПК

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

16.03.23

Планът за интегрирано развитие на община Велико Търново за периода 2021-2027 г. (ПИРО) е приет с Решение No 666/ 26.08.2021 г. на Великотърновски общински съвет и е разработен в съответствие с изискванията на чл. 13 от Закона за регионално развитие (ЗРР) и Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021-2027 г. от 25.03.2020 г.

На основание чл. 23, ал. 4 от ЗРР, във вр. с чл. 72, ал. 1, ал. 2, ал. 4 от Правилника за прилагане на Закона за регионално развитие (ППЗРР), кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, като за резултатите от наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината разработва годишен доклад, който внася за обсъждане и одобряване от общински съвет до 31 март на всяка година.

Планът за интегрирано развитие, като част от системата от стратегически документи, интегрира регионалното и пространствено развитие и служи за определяне на актуалните проблеми, нуждите и потенциала за развитие на община Велико Търново.

Годишният доклад съдържа информация за общите условия за изпълнение на плана, промените в социално-икономическите условия на общината, постигнатия напредък по изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение, предприетите действия с цел осигуряване на ефективност и ефикасност на изпълнението, заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на ПИРО.

Въз основа на гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА и чл. 24, т. 4 от ЗРР, във вр. чл. 72, ал. 3 и ал. 4 от ППЗРР, предлагам Великотърновски общински съвет да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

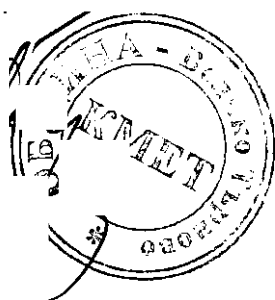
На основание чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА и чл. 24, т. 4 от ЗРР, във вр. чл. 72, ал. 3 и ал. 4 от ППЗРР, Великотърновски общински съвет

1. Одобрява Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021 – 2027 г. за 2022 г.
2. Копие от Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО да се изпрати на Председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от датата на решението за приемането му по реда на чл.72, ал.7 от ППЗРР.

Приложение:

Годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021 – 2027 г. за 2022 г.

ИНЖ. ДАНИЕЛ ПАНОВ
КМЕТ НА ОБЩИНА
ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Съгласувал:

Десислава Йонкова
Директор дирекция ПОУС

Изготвил:

Мариела Цонева
Директор дирекция ПП

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА НАБЛЮДЕНИЕ
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ (ПИРО)
НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО -
2022

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	6
I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА	9
II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	31
III. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА	40
3.1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни	40
3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	41
3.3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината	42
3.4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени	43
3.5. Мерки за прилагане принципа на партньорство	44
3.6. Резултатите от извършени оценки към края на съответната година	46
IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ	50
4.1. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 1	50
4.2. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 2	60
4.3. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 3	73
4.4. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 4	76
4.5. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 5	86
V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО	91
VI. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ	Грешка! Показалецът не е дефиниран.

ИЗПОЛЗВАНИ АКРОНИМИ

АИС	Автоматични измервателни станции
АСП	Агенция за социално подпомагане
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВТОБС	Великотърновски Общински съвет
ВТУ	Великотърновски университет
ДГ	Детска градина
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСП	Домашен социален патронаж
ЕАУ	Електронни административни услуги
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИИСДА	Интегрирана информационна система на държавната администрация
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
ИТСП	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МСП	Малки и средни предприятия
МЦРСМ	Медицински център за рехабилитация и спортна медицина
МФ	Министерство на финансите
НЕЛК	Националната експертна лекарска комисия
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НКН	Недвижими културни ценности
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОИЦ	Областен информационен център
ОП	Общинско предприятие
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОУ	Основно училище
ОУП	Общ устройствен план

ПЗ	План за застрояване
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОУ	План за опазване и управление
ППЗРР	Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие
ПР	План за регулация
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПХГ	Профилирана хуманитарна гимназия
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РУО	Регионално управление на образованието
СБАЛПФЗ	Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания
СЕОС	Среда за електронен обмен на съобщения
СМР	Строително-монтажните работи
ССЕВ	Системата за сигурно електронно връчване
СУ	Средно училище
СЦД	Семеен център за деца
ТБО	Твърди битови отпадъци
ТЕЛК	Териториални експертни лекарски комисии
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство
ХГ	Художествена галерия
ЦАО	Центрове за административно обслужване
ЦВПОС	Централен Виртуален ПОС терминал
ЦМЕДТ	Център за междуетнически диалог и толерантност
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦСРИ	Център за социална рехабилитация и интеграция
ЦРДМ	Център за работа с деца и младежи

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ В ТЕКСТА

Таблица №	Описание
Таблица 1.1.1.	Брой жители по населени места в община Велико Търново за период 2019-2021г.
Таблица 1.1.2.	Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2019-2021г., в %
Таблица 1.1.3.	Население по възраст в община Велико Търново към 31.12.2021 г.
Таблица 1.1.4.	Трудови мигранти по направление на миграцията в Община Велико Търново
Таблица 1.1.5.	Население по наличие на ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем на ниво област Велико Търново и община Велико Търново към 2021г.
Таблица 1.1.6.	Лечебни заведения в община Велико Търново
Таблица 1.1.7.	Медицински персонал и население на един лекар в община Велико Търново
Таблица 3.6.1.	Финансово изпълнение на ПИРО Велико Търново през 2022г.
Таблица 4.1.1.	Изпълнение на мерки по Приоритет 1. Зелена и иновативна община
Таблица 4.2.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 2.
	Таблица 4.3.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 3.
Таблица 4.4.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 4.
Таблица 4.5.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 5.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ В ТЕКСТА

Фигура №	Описание
Фигура 1.1.1.	Динамика на населението на ниво област Велико Търново и община Велико Търново, за периода 2019 – 2021г.
Фигура 1.1.2.	Динамика на населението в община Велико Търново, в градове и в села за периода 2019 – 2021г.
Фигура 1.1.3.	Разпределение на населението в община Велико Търново по населени места към 2021г.
Фигура 1.1.4.	Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2019-2021г.
Фигура 1.1.5.	Естествен прираст на населението на община Велико Търново за периода 2019-2021г. (брой)
Фигура 1.1.6.	Механичен прираст на населението на община Велико Търново за периода 2019-2021г. (брой)
Фигура 1.1.7.	Население по самооценка на здравето в община Велико Търново, 2021г.

- Фигура 1.1.8. Население на 16 и повече години с признат от ТЕЛК/НЕЛК процент на трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане в община Велико Търново
- Фигура 1.1.9. Места и деца в детските градини в община Велико Търново
- Фигура 2.1.1. Стратегическа рамка на ПИРО на Община Велико Търново
- Фигура 2.1.2. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 1.
- Фигура 2.1.3. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 2.
- Фигура 2.1.4. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 3.
- Фигура 2.1.5. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 4.
- Фигура 2.1.6. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 5.
- Фигура 3.6.1. Разпределение на финансовите ресурси по източници общо за ПИРО за 2022г.
- Фигура 3.6.2. Разпределение на финансовите ресурси по източници и по приоритети (хл.лв.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021-2027 г. е приет с Решение № 666 на Общинския съвет от 26.08.2021 г. ПИРО е разработен, съгласно Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие (ППЗРР) и Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ).

ПИРО е стратегически документ, в който са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на Община Велико Търново и връзките и с другите общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северен централен район за планиране от ниво 2 и Общия устройствен план на общината.

Съгласно чл. 13, ал.2 от ЗРР ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на община Велико Търново.

Нормативно основание за изготвяне на Годишен доклад за наблюдение

Структурата на настоящият Годишен доклад е в съответствие с разпоредбите на Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие¹, чл. 72. (8) и съдържа информация за:

В Раздел I. Общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;

В Раздел II. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;

В Раздел III. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

¹ Приет с ПМС № 183 от 04.08.2020 г., Обн. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020г.

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

В Раздел IV. Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

В Раздел V. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината.

Осъществяването на наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Съгласно чл. 23. (4) от ЗРР, Кметът на общината представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на общината за одобряване от общинския съвет. Общинският съвет одобрява годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО по предложение на кмета на общината, съгл. чл.24 (4) от ЗРР.

След приемането на доклада той се публикува на сайта на Общината и се предприемат действия за осигуряване на неговата публичност и достъпност от всички заинтересовани лица.

Етапи, методи и източници на информация

Настоящият доклад в хронологичен ред е първият документ, който е изготвен за периода от приемане на ПИРО. Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново (ПИРО) за периода 2021-2027г., представя резултатите от неговото изпълнение за периода **01.01.2022 – 31.12.2022г.**

При изготвяне на Годишния доклад са използвани следните методи: наблюдение за събиране на данни и информация; проучване на документи, информация и данни от различни източници; описание на факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи; анализ на базовата входяща информация и данни и обобщение на резултатите за нивото на изпълнение на ПИРО; оценка степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси; сравнение на данни, факти, показатели и резултати за формулиране на изводи и препоръки.

За изпълнение на горепосочените задачи са използвани следните източници на информация: ПИРО на Община Велико Търново – 2021 – 2027г.; Отчет за 2022 година на Програма за управление на Община Велико Търново за периода 2019 – 2023 г., публично достъпна информация от общинска администрация, Великотърновски Общински съвет, НСИ, Агенция по заетостта, ИСУН и други; При изготвяне на годишния доклад ограничаващ фактор се оказа липсата на пълен набор от статистическа информация на ниво община към края на 2022г. по някои от посочени индикатори.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА

2022г. е първата отчетна година за изпълнение на проекти, мерки и дейности от Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново за новия програмен период 2021-2027 г., която премина под знака на множество кризи - продължаващата световна пандемия от коронавирус (COVID-19), екстремни климатични изменения, галопираща инфлация, война, енергийна и политическа кризи. Годината е белязана от продължаваща несигурност, висока енергийна нестабилност и уязвимост на публичните финанси. Справянето с тези кризи, наложи сериозна ангажираност на всички нива за минимизиране на щетите. Това безусловно доведе до пренареждането на планирани управленски приоритети на общинско ниво, като се пренасочват ресурси към дейности за намаляване на негативния ефект в най-уязвимите сфери - социални услуги, образователни и културни институции, изпълнение на ангажиментите по проектите с европейско финансиране. Работата в областта на общинското развитие е насочена към изпълнение на основни дейности, в рамките на обективните възможности, създаващи условия за нормално функциониране на обществения живот - поддържането на съществуваща техническа инфраструктура; целесъобразното инвестиране на европейски и общински ресурс в социалната инфраструктура; поддържането и надграждането на съществуващите информационни системи, което да осигурява максимална ефективност на административното обслужване и повишава достъпността до услугите за гражданите и бизнеса.

Въпреки негативните ефекти следва да се отчетат и някои положителни развития в национален план: продължаващият ръст на възнагражденията, технологичната и структурната трансформация на индустрията, в т.ч. промените във веригите на доставки, както и навлизането на дигиталните услуги във всички сфери на живота. Човешкият капитал и профилът на работната сила продължават да бъдат ключови за процеса на възстановяване и продължаваща трансформация на икономиката.

Политическата нестабилност, икономическа криза и епидемичната обстановка в страната са ограничителните фактори за развитието на бизнеса. Въпреки това през 2022 г. се отчита реализирането на значителен брой общински проекти и дейности, насочени към подобряване състоянието на градската среда и населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, повишено качество на предоставяните социални услуги, по-добро образование и по-чиста околна среда.

В Община Велко Търново изпълнението на ПИРО се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовия ресурс, включително

за покриване на извънредните и непредвидени разходи. При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ПИРО в настоящия Годишен отчетен доклад са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на община Велико Търново.

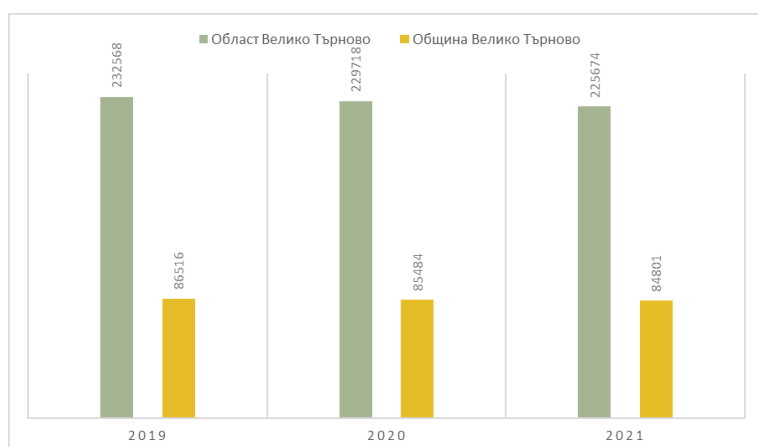
През 2022 год. Община Велико Търново продължи да изпълнява проектите по сключените договори за безвъзмездна финансова помощ, за да може да бъдат реализирани и приключени в рамките на договореното. За да се ограничат щетите от забавянето на реализацията на инвестициите, причинени от комплекса от кризи, община Велико Търново предприе законосъобразните действия да предоговори сроковете и бюджетите за изпълнението им. Масщабното строителство по изграждане на обектите ще се осъществи през 2023 г.

Демографско развитие

Брой и динамика на населението

Община Велико Търново е административен център на едноименната област. Към 2021г. населението на община Велико Търново е 37,58% от общото население на областта (225 674 души).

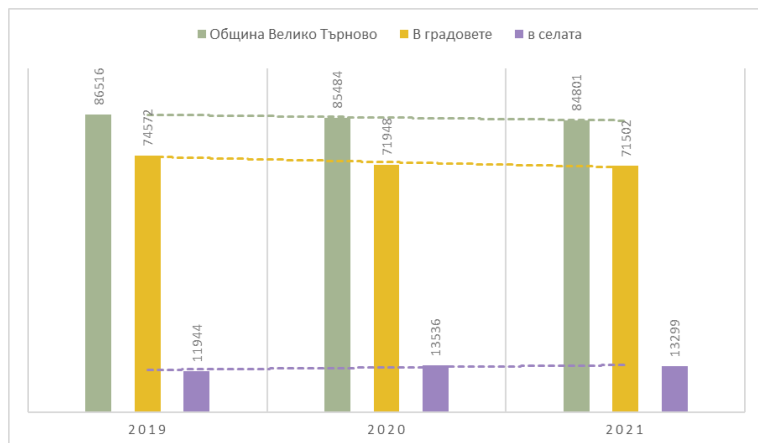
Фигура 1.1.1. Динамика на населението на ниво област Велико Търново и община Велико Търново, за периода 2019 – 2021г.²

Към 31.12.2021 г., населението в община е 84801 жители. В сравнение с 2019г. то е намаляло с 1,98%, когато населението е 86 516 души. Данните на ниво община са по-благоприятни в сравнение с ниво област, при която се отчита минус 2,96% спад в броя на населението. Спадът на населението след 2019г. е причинен основно от

² Източник: НСИ

Фигура 1.1.2. Динамика на населението в община Велико Търново, в градове и в села за периода 2019 – 2021г.³

пандемията. Пандемията обаче открива и друга динамика на движението на населението – увеличават се жителите на населените места извън общинския център. В трите града - административният център Велико Търново, град Дебелец и град Килифарево е концентрирано над 84,32% от населението към 2021г.

През периода се отчита намаляване на градското население с 4,12% спрямо 2019г., докато в селата се наблюдава положителна тенденция – населението се е увеличило с 11,34% или с 1355 души. В селата на общината през 2021г. живее 15,68% от общото население или 13 299 души.

Данните недвусмислено показват повишен интерес към селата в общината и че общинската политика следва да продължи да бъде насочена към подобряване условията за живот в тях и превръщането им привлекателно място за живот. Статистическите данни са измерение на една от устойчивите политики на Община Велико Търново за инвестиции в селата чрез Общинска програма „Инициативи на местните общности“, подкрепена изцяло от общинския бюджет. Ежегодно програмата се разработва с активното участие на гражданското общество в населените места. През 2022 г. програмата е на стойност 500 000 лв.

Урбанистичната класификация на община Велико Търново включва следните категории:

- ✓ 1 среден град (с население от 30 хил. до 100 хил. жители) – гр. Велико Търново;
- ✓ 2 много малки града (с население под 10 хил. жители) – гр. Дебелец и гр. Килифарево;
- ✓ 2 средни села (от 1000 до 2000 жители) – с. Ресен и с. Самоводене;
- ✓ 15 малки села (от 250 до 1000 жители) – с. Арбанаси; с. Балван; с. Беляковец; с. Водолей; с. Къпиново; с. Леденик; с. Малки чифлик; с. Миндя; с. Никюп; с. Ново село; с. Присово; с. Пчелище; с. Хотница; с. Церова кория; с. Шемшево;
- ✓ 25 много малки села (от 10 до 250 жители) – с. Буковец; с. Велчево; с. Ветринци; с. Войнежа; с. Вонеща вода; с. Вългевци; с. Габровци; с. Гашевци; с. Големаните; с. Дечковци; с. Димитровци; с. Дичин; с. Емен; с. Кладни дял; с. Момин сбор; с.

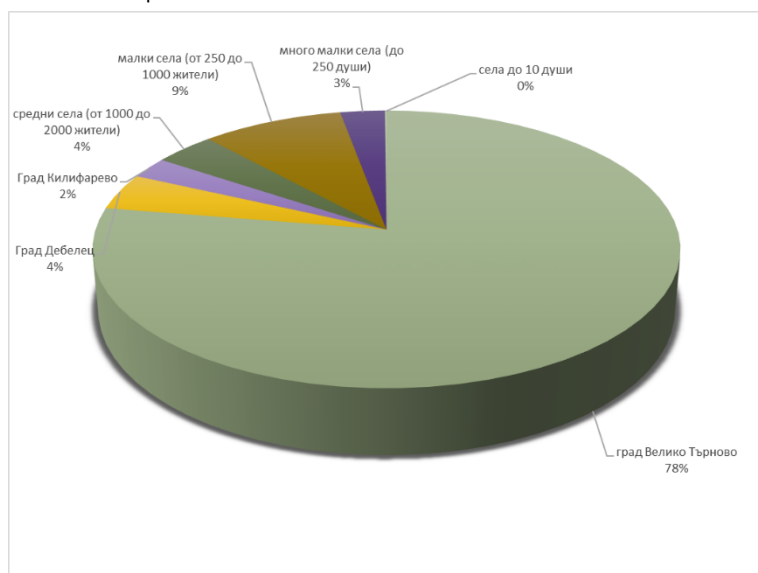
³ Източник: НСИ

Нацовци; с. Плаково; с. Пушево; с. Пъровци; с. Радковци; с. Райковци; с. Русаля; с. Шереметя; с. Шодековци; с. Ялово;

- ✓ 24 села с до 10 жители - с. Белчевци; с. Бойчеви колиби; с. Бойчовци; с. Бояновци; с. Върлинка; с. Горановци; с. Горен Еневец; с. Деветаците; с. Долни Дамяновци; с. Дунавци; с. Ивановци; с. Илевци; с. Кисьовци; с. Клъшка река; с. Куцаровци; с. Малчовци; с. Мишеморков хан; с. Поповци; с. Продановци; с. Рашевци; с. Самсиите; с. Сеймените; с. Суха река; с. Терзиите;
- ✓ 20 напълно обезлюдени села: с. Бижовци; с. Бочковци; с. Бранковци; с. Виларе; с. Димовци; с. Дойновци; с. Долен Еневец; с. Йовчевци; с. Лагерите; с. Марговци; с. Осенарите; с. Пирамидата; с. Пожерник; с. Русковци; с. Семковци; с. Сърненци; с. Тодоровци; с. Ушевци; с. Цепераните; с. Цонковци.

В общинския център град Велико Търново живее най-голям дял от населението 78% или 65 793 души. В град Дебелец живеят 4% от населението или 3603 души, а в град Килифарево – 2% (2106 души). 4% от населението живее в средните села – с. Ресен и с. Самоводене – 3 265 души, като за периода се наблюдава намаляване на жителите им. 9% от населението е концентрирано в малките села – 7570 души, като единствено в с. Арбанаси се отчита ръст с 2,11% на броя на жителите, а при останалите се отчита намаляване на населението.

Фигура 1.1.3. Разпределение на населението в община Велико Търново по населени места към 2021г.

3% (2 380 души) живеят в много малките села, но към тях основно се наблюдава ръст спрямо 2020г. Това са селата с. Буковец (2,94%); с. Ветринци (19,66%); с. Войнежа (10,34%); с. Вонеща вода (5%); с. Големаните (18,75%); с. Дечковци (55,56%); с. Дичин (0,46%); с. Емен (3,85%); с. Кладни дял (60%); с. Нацовци (10,2%); с. Шереметя (4,67%). Без промяна на броя на жителите са с. Габровци; с. Гашевци; с. Пъровци.

84 души обитават 24-те села с до 10 жители, а в едно обезлюдените села с. Клъшка река през 2022 г. са се заселили 2 души.

Таблица 1.1.1. Брой жители по населени места в община Велико Търново за период 2019-2021г.

Населено място	2020	2021г.	Промяна 2021/2020г.	Населено място	2020	2021г.	Промяна 2021/2020г.
гр. Велико Търново	66103	65793	- 0,47	с. Лагерите	0	0	0,00
гр. Дебелец	3693	3603	-2,44	с. Леденик	948	924	-2,53
гр. Килифарево	2152	2106	-2,14	с. Малки чифлик	273	273	0,00
с. Арбанаси	332	339	+2,11	с. Малчовци	8	8	0,00
с. Балван	597	584	-2,18	с. Марговци	0	0	0,00
с. Белчевци	2	2	0,00	с. Миндя	262	260	-0,76
с. Беляковец	814	804	-1,23	с. Мишеморков хан	4	3	-25,00
с. Бижовци	0	0	0,00	с. Момин сбор	179	176	-1,68
с. Бойчеви колиби	1	1	0,00	с. Нацовци	49	54	+10,20
с. Бойчовци	2	2	0,00	с. Никюп	376	357	-5,05
с. Бочковци	0	0	0,00	с. Ново село	532	510	-4,14
с. Бояновци	6	6	0,00	с. Осенарите	0	0	0,00
с. Бранковци	0	0	0,00	с. Пирамидата	0	0	0,00
с. Буковец	68	70	+2,94	с. Плаково	228	219	-3,95
с. Велчево	198	194	-2,02	с. Пожерник	0	0	0,00
с. Ветринци	117	140	+19,66	с. Поповци	3	4	+33,33
с. Виларе	0	0	0,00	с. Присово	737	712	-3,39
с. Водолей	688	677	-1,60	с. Продановци	4	4	0,00
с. Войнежа	29	32	+10,34	с. Пушево	155	147	-5,16
с. Вонеща вода	180	189	+5,00	с. Пчелище	520	506	-2,69
с. Въглевци	59	49	-16,95	с. Първовци	23	23	0,00
с. Върлинка	4	4	0,00	с. Радковци	42	41	-2,38
с. Габровци	63	63	0,00	с. Райковци	35	33	-5,71
с. Гашевци	11	11	0,00	с. Рашевци	5	7	+40,00
с. Големаните	16	19	+18,75	с. Ресен	1844	1781	-3,42
с. Горановци	2	2	0,00	с. Русаля	246	239	-2,85
с. Горен Еневец	6	7	+16,67	с. Русковци	0	0	0,00
с. Деветаците	1	1	0,00	с. Самоводене	1511	1484	-1,79
с. Дечковци	9	14	+55,56	с. Самсиите	1	2	+100,00
с. Димитровци	30	29	-3,33	с. Сеймените	2	3	+50,00
с. Димовци	0	0	0,00	с. Семковци	0	0	0,00
с. Дичин	218	219	+0,46	с. Суха река	7	7	0,00
с. Дойновци	0	0	0,00	с. Сърненци	0	0	0,00
с. Долен Еневец	0	0	0,00	с. Терзиите	4	4	0,00
с. Долни Дамяновци	1	1	0,00	с. Тодоровци	1	0	-100,00
с. Дунавци	3	3	0,00	с. Ушевци	0	0	0,00

Населено място	2020	2021г.	Промяна 2021/2020г.	Населено място	2020	2021г.	Промяна 2021/2020г.
с. Емен	78	81	+3,85	с. Хотница	357	347	-2,80
с. Ивановци	2	1	-50,00	с. Цепераните	0	0	0,00
с. Илевци	2	2	0,00	с. Церова кория	408	407	-0,25
с. Йовчевци	0	0	0,00	с. Цонковци	0	0	0,00
с. Къпиново	356	337	-5,34	с. Шереметя	214	224	+4,67
с. Кисьовци	6	5	-16,67	с. Шодековци	14	12	-14,29
с. Кладни дял	10	16	+60,00	с. Шемшево	541	533	-1,48
с. Клъшка река	0	2		с. Ялово	89	86	-3,37
с. Куцаровци	3	3	0,00				

Възрастова структура на населението

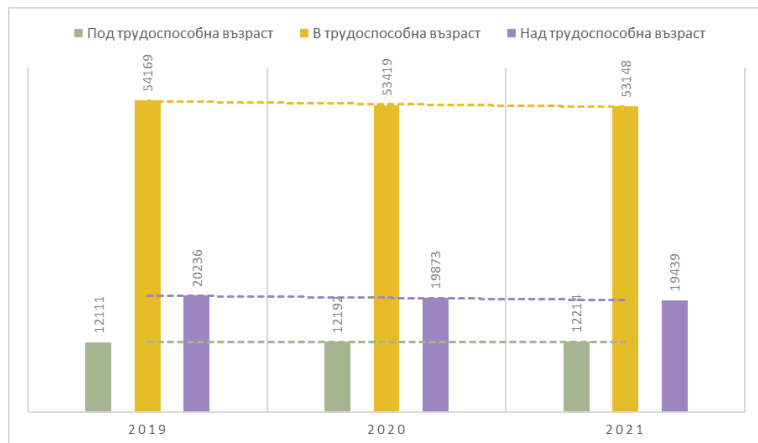
Процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва сравнително постоянно през последните години, като са налице някои положителни тенденции. Възрастовата структура на населението на общината е благоприятна, защото икономически активните лица заемат значителен дял във възрастовата структура на населението – над 62,67% са в трудоспособна възраст (53 148 души). През периода 2019-2021г. се наблюдава, макар и слабо изразена, тенденция към стабилизиране и леко намаляване на населението в трудоспособна възраст с 1,88%.

Таблица 1.1.2. Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2019-2021г., в %

Население (относителен дял)	2019г.	2020г.	2021г.
Под трудоспособна възраст	14,00%	14,26%	14,40%
Трудоспособна възраст	62,61%	62,49%	62,67%
Над трудоспособна възраст	23,39%	23,25%	22,92%

В община Велико Търново се увеличава броят на населението под трудоспособна възраст, като за 2021г. то е 12 214 души и формира дял от 14,40% от общото население. Все още е слабо изразено увеличаването на младото население – едва 0,85% спрямо 2019г., но потвърждава факта, че общината успява да привлече и задържи млади семейства, които отглеждат децата си във Велико Търново.

Фигура 1.1.4. Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2019-2021г.

Периодът на пандемията се отразява най-сериозно върху възрастното население на общината. с 3,94% е намаляло населението в над трудоспособна възраст или 797 души. Към 2021г. в тази група попадат 19 439 души, които формират 22,92% от общото население

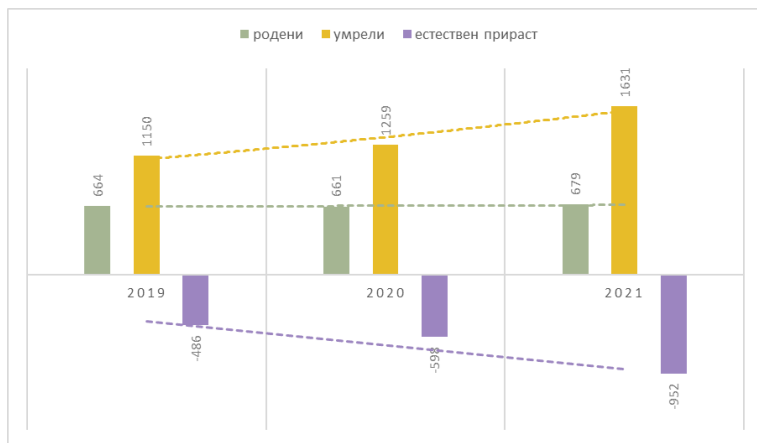
Към 2022г. в община Велико Търново се отчитат, макар и слабо, положителни промени в демографския профил: младите хора се увеличават, нараства населението в трудоспособна възраст и намалява възрастното население. Илюстрация на процеса на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години. Към 2021 г. децата и младежите до 19 г. са близо 18% от жителите на общината, а възрастните над 60 годишна възраст имат значителен относителен дял над 27%.

Таблица 1.1.3. Население по възраст в община Велико Търново към 31.12.2021 г.

Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)	Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)
0 - 4	3577	4,25%	45 - 49	6262	7,45%
5 - 9	4126	4,91%	50 - 54	5601	6,66%
10 - 14	3814	4,54%	55 - 59	5071	6,03%
15 - 19	3560	4,23%	60 - 64	5280	6,28%
20 - 24	4987	5,93%	65 - 69	5349	6,36%
25 - 29	5017	5,97%	70 - 74	4952	5,89%
30 - 34	7864	9,35%	75 - 79	3612	4,30%
35 - 39	6211	7,39%	80+	3389	4,03%
40 - 44	6129	7,29%			

Естествен и механичен прираст на населението

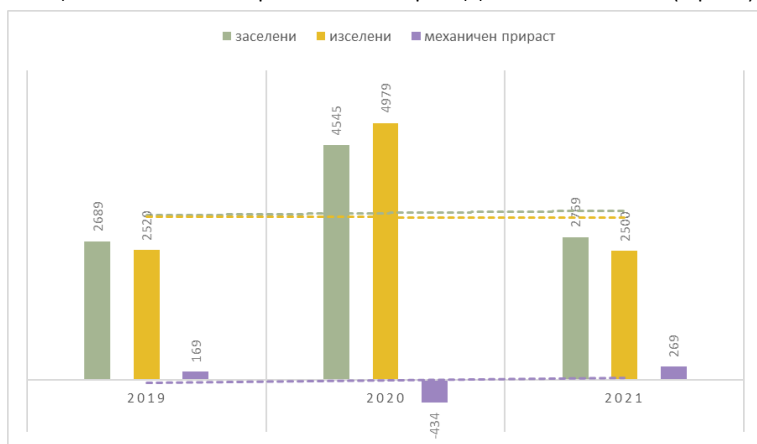
Фигура 1.1.5. Естествен прираст на населението на община Велико Търново за периода 2019-2021г. (брой)

В община Велико Търново естественият прираст на населението е отрицателен, като за 2021г. е минус 950 души, а през 2019 г. е минус 486. Средногодишният брой на живородените деца в община Велико Търново за 2021г. е 679, а броят на починалите е 1631.

Въпреки, че се отчита тенденция на повишаване раждаемостта през 2021г. с 2,26%, то високата смъртност е трайна и е причина за отрицателния естествен прираст и демографската криза. Община Велико Търново има устойчива политика за насърчаване на раждаемостта вкл. чрез подпомагане на семейства и двойки, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми. С Решение № 894/31.03.2022 г. на Великотърновски общински съвет за Общинска програма за асистирана репродукция – 2022 са одобрени средства в размер на 70 000 лв., в това число и преходния остатък за предходните две години 2020 г. и 2021 г. През календарната 2022 г. финансово са подпомогнати 26 двойки и семейства с репродуктивни проблеми, жители на Община Велико Търново.

Фигура 1.1.6. Механичен прираст на населението на община Велико Търново за периода 2019-2021г. (брой)

Механичният прираст на населението е положителен, като се наблюдава увеличаване броя на заселените, като през 2021г. той е с близо 3% по-висок в сравнение с 2019г.

Важно е да се отбележи, че през 2020г. е отчетен отрицателен механичен прираст, който вероятно е резултат от интензивните миграционни процеси, предизвикани от пандемичната криза Covid 19. Намалява броят на изселените през 2021 г. с близо 1% спрямо 2019г. Миграцията засяга предимно хора в активна възраст и процесът е свързан с все по-интензивното преразпределение на населението и струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища.

Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в община Велико Търново през 2021 г. е намаляло с 1715 души. Демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси в общината, но водената местна политика и предвидените цели в Плана за интегрирано развитие на община Велико Търново 2021-2027 г. могат да допринесат за преодоляване на съществуващите предизвикателства.

Икономическа активност на населението и пазар на труда

Икономическата и финансова обстановка в страната предопределя и всички показатели, от които се прави оценка на икономическото развитие на общината. През 2021 г. икономическото развитие на община Велико Търново се подобрява спрямо предходните години. Подобряват се и основните показатели на отчетените нефинансови предприятия.

През 2021г. започва процесът на възстановяване на инвестиционната дейност. В община Велико Търново разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) в нефинансовите предприятия възлизат на 229,2 млн. лв., което бележи сериозен ръст спрямо 2020 г. - 153,5 млн. лв. Отчетен е ръст от 49,3%.

През 2021г. се постига ръст при разпределението на разходите за ДМА на човек от населението, като за Община Велико Търново те са 2282 лв./човек от населението, докато през 2020г. са в размер 1784 лв./човек.

В община Велико Търново се наблюдава ръст на инвестиционните разходи през 2021г. – 584.8 млн. лв. са приходите от износ на нефинансовите предприятия. Делът на приходите от износ в общите приходи на нефинансовите предприятия възлиза на 19,3%. През 2020г. са 483,6 млн. лв., което показва видима положителна динамика. Приходи от износ на нефинансовите предприятия на човек от населението през 2021г. възлизат на 7622 лв. на човек.

За икономическа подкрепа и преодоляване на последствията от Covid-19 към 30.06.2022 г. в общината реално са изплатени 8 157 000 лв., като на човек от населението тази стойност е 96 лв.

Към 31.12.2022г. функционират 9 еднолични търговски дружества, в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала. Дружествата пряко свързани с обслужване на общинската инфраструктура са: „Инвестстрой-92“ ЕООД, „Обредни дейности“ ЕООД, „Организация на движението, паркинги и гаражи“ ЕООД. Търговско дружество извършващо туристически услуги в региона е „Царевград Търнов“ ЕООД. Здравните заведения са „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина - I - В. Търново“ /МЦРСМ I/ ЕООД, „Комплексен онкологичен център - Велико Търново“ ЕООД, „Център за кожно-венерически заболявания-Велико Търново“ ЕООД, „Център за психично здраве-Велико Търново“ ЕООД, „Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания „Д-р Трейман“ ЕООД. Медицинските центрове и специализирана болница общинска собственост са с предмет на дейност за извършване на активно издирване, диагностика, лечение и периодично наблюдение и рехабилитация на болни. „МЦРСМ I“ ЕООД е със специфична медицинска дейност в областта на рехабилитацията и спортната медицина на територията на общината.

Обобщения – технически консолидиран финансов резултат от дейността на търговските дружества през деветмесечието на 2022г. в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала е в размер на 343 000 лв. За сравнение през аналогичния период на предходната година резултатът е бил в размер на 29 000 лв. През 2022 г. седем от деветте търговски дружества са реализирали печалба на обща стойност 429 000 лв., а 2 търговски дружества са приключили 9-месечието на 2022г. с отрицателен финансов резултат в размер на –149 000 лв. През 2022г. приходите на търговските дружества са се увеличили с 1 244 000 лв. и от 17 498 000 лв. за аналогичния период на 2021г. са постигнати 18 742 000 лв., като едновременно с това са се променили и разходите, като при тях също има увеличение с 930 000 лв. Общият резултат за 9-месечието на 2022 г. е с консолидирана печалба от 343 000 лв., което е текуща индикация за финансовото състояние на дружествата при изпълнение на предмета им на дейност в среда на променящи се обстоятелства и обстановка в страната. През 2022 г. търговските дружества са закупили 12бр. – ДМА, на обща стойност 633 936 лв. От самофинансиращите се дружества са закупили 4бр. ДМА, общо на стойност 52 968лв., а медицинските търговски дружества са закупили - 8бр-16 425лв.

Показателите за заетостта и безработицата са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване.

Нивата на безработица в община Велико Търново се запазват ниски през 2022г., като края на 2022 г. е 2,7%, което е по-ниско от средното за областта 4,6% и 4,7% за страната. Разпределението на започналите работни места по сектори на икономиката е както следва: преработваща промишленост – 30%, хотелиерство – 16,6%, образование – 16%, административно-спомагателни дейности – 6,6%

Коефициентът на трайна безработица е един от най-ниските в страната – 0,03%, като на 4 безработни се пада едно свободно работно място⁴. По данни от преброяването през 2021г. икономически неактивните лица сред населението на 15-64 г. са 12 727 души, които формират дял от 26,3%. През 2022 г. субсидираните работни места в община Велико Търново са един от механизмите за намаляване натиска на пазара на труда.

Заетостта в община Велико Търново е 68,8%⁵. 33 297 души са заети във възрастовата група 15-64 години. Добра е обезпечеността с общински служители, като на 268 души от населението се пада по един служител. Това допринася за доброто административно обслужване и е резултат от последователна местна административна политика за осигуряване на възможности за трудова заетост на младежи, безработни лица и групи в неравностойно положение и е една от пилотните общини в страната, реализираща проекти в партньорство с Агенция по заетостта и Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново. През 2022 г. Община Велико Търново продължи работа по Национална програма „Активиране на неактивни лица“, компонент 1 „Работа с неактивни лица“, 1.2. Младежки медиатори. В общинска администрация – Велико Търново, в Дирекция „Социални дейности и здравеопазване“, е назначен служител на длъжност „Младши специалист, младежки медиатор“, изпълняващ функциите на посредник между неактивните младежи и институциите, които предоставят подходящите социални, здравни, образователни и др. услуги. През 2022 г. младежкият медиатор е осъществил информиране, консултиране и насочване към ДБТ на младежи от 8 населени места от Община Велико Търново.

През 2022 г. Община Велико Търново разработи проект на Регионална програма за заетост, включен в Регионална програма за заетост на Област Велико Търново, одобрена и утвърдена със Заповед на Министъра на труда и социалната политика. Съгласно утвърдената програма, в Община Велико Търново са разкрити 32 работни места, със следното разпределение: 21 работни места на длъжност „Общ работник“ в 11 населени места на територията на общината; 7 работни места на длъжност „Общ работник“ в детски ясли и социални услуги в гр. Велико Търново; 2 работни места на длъжност „Санитар“ в Детска ясла „Мечо Пух“ и Домашен социален патронаж – гр. Дебелец; 1 работно място на длъжност „Работник, кухня“ в Домашен социален патронаж – гр. Дебелец; 1 работно място на длъжност „Домашен санитар“ в гр. Килифарево.

⁴ Източник: Данни на НСИ за 2021г.

⁵ Източник: Данни НСИ, преброяване 2021г.

Съобразно длъжността, която заемат, назначените лица са ангажирани в хигиенизиране и поддържане на обществени места и пространства, сгради на социални услуги и детски ясли и прилежащите към тях пространства; осигуряване на грижа в домашна среда; подпомагане дейностите по приготвяне на храна в кухненския бокс на ДСП - гр. Дебелец и др.

След одобрена заявка и сключен Договор за заетост с Дирекция „Бюро по труда“ по Програма „Старт на кариерата“, от октомври 2021 г. до октомври 2022 г. в администрацията на Община Велико Търново са назначени двама безработни младежи, завършили висше образование. С младите специалисти са сключени трудови договори за срок от 12 месеца на длъжност „Младши експерт“. След подадена нова заявка през 2022 г. и сключен нов договор с Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново, в общинска администрация е назначено 1 лице на длъжност „Младши експерт“ със срок на заетост от октомври 2022 г. до октомври 2023 г.

Явлението всекидневна трудова миграция е тясно свързано с икономическото състояние на населените места, тяхното местонамиране и инфраструктура, както и с наличието и характеристиките на работната сила в тях. Значението на този процес за обществото е голямо, тъй като участието във всекидневните пътувания, за разлика от постоянното преселване, не води до обезлюдяване на населени места или до нарушаване на възрастовата структура на населението.

При преброяването през 2021 г. се наблюдава не само ежедневната трудова миграция, а като цяло местонамирането на работното място.

Таблица 1.1.4. Трудови мигранти по направление на миграцията в Община Велико Търново⁶

	Заети, общо	Лица, работещи в друго населено място, общо	Работят в същата община		Работят в община на същата област		Работят в община в друга област	
			В градовете	В селата	В градовете	В селата	В градовете	В селата
Област	80211	20210	7091	2144	7295	1042	2288	350
Велико Търново		25,20%	35,09%	10,61%	36,10%	5,16%	11,32%	1,73%
Община	34832	6780	3085	870	1303	305	1037	180
Велико Търново		19,46%	45,50%	12,83%	19,22%	4,50%	15,29%	2,65%

⁶ НСИ, Преброяване на населението 2021 г.

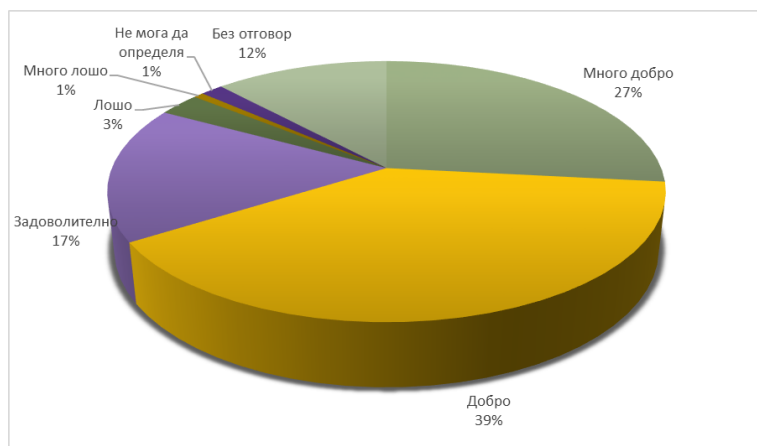
Лицата, отиващи на работа в друго населено място от община Велико Търново са 19,46%. 58% от всички трудови мигранти пътуват до населени места на територията на общината, като преобладаващата част от тях работят в градовете – 45,5%, а в селата – 12,83%. Възможност за работа в община от същата област са намерили 24% от населението в резултат на което пътуват, а в друга област работят 18%.

Намаляването на безработицата и достигането на най-ниски нива през 2021 г. е положителна промяна в социално-демографските условия и оказва благоприятно въздействие върху индикаторите за постигане целите на Плана за интегрирано развитие на община Велико Търново за периода 2021-2027 г. Независимо от тези тенденции пазарът на труда в общината се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

Социално развитие

Самооценка на здравето: Резултатите за община Велико Търново са много близки с общите за страната.

Фигура 1.1.7. Население по самооценка на здравето в община Велико Търново, 2021г.⁷

В община Велико Търново относителният дял на лицата, които самоопределят здравето си като „добро“ е 39%, следвани от „много добро“ – 27% и „задоволително“ – 17%. Като „лошо“ и „много лошо“ оценяват здравето си съответно 3% и 1% от населението.

Има разлики между жените и мъжете в самооценката на здравето, като мъжете имат по-висока и позитивна самооценка. Възрастта също оказва влияние, като с нейното увеличаване делът на оценката на здравето като „добро“ и „много добро“ спада.

Лица с ограничения: Ограничението в ежедневни дейности поради здравословен проблем дава информация доколко лошото здраве пречи на начина на живот, работа и

⁷ Източник: НСИ, данни от преброяване 2021.

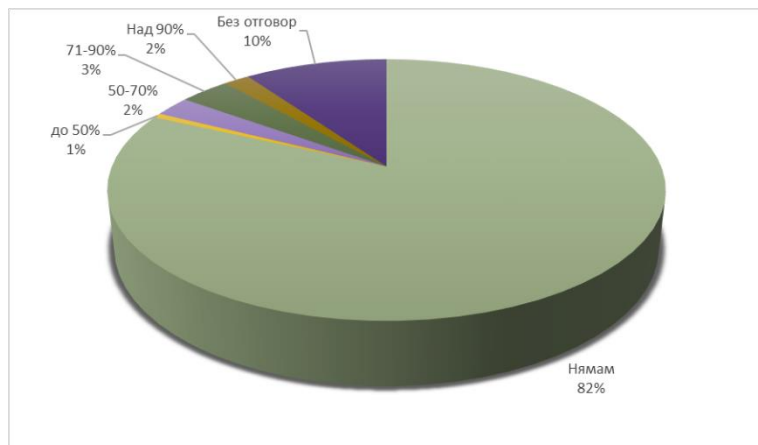
участие в общественения живот. В община Велико Търново над 76% от лицата не са били ограничени при извършване на обичайни дейности през последните 6 месеца, силно ограничени са били 2,2%, а не толкова силно – 5,4%. Лицата със силни ограничения са 1 685 и вероятно именно те се нуждаят от сериозна подкрепа от страна на държавата и специфични грижи (здравни, социални и други). Възрастта влияе върху усещането за наличие на ограничения, но не и етническата принадлежност.

Таблица 1.1.5. Население по наличие на ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем на ниво област Велико Търново и община Велико Търново към 2021г.

Брой/ %	Общо	Да, силно ограничен/а	Да, ограничен/а, но не толкова силно	Не, не съм бил/а, ограничен/а	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказано
Област	207371	5207	12202	159959	6347	9464	14192
Велико Търново		2,51	5,88	77,14	3,06	4,56	6,84
Община	76718	1685	4145	58101	2546	4246	5995
Велико Търново		2,20	5,40	75,73	3,32	5,53	7,81

Хора с увреждания: В община Велико Търново към 2021г. призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат 5471 са лицата на възраст 16 и повече навършени години.

Фигура 1.1.8. Население на 16 и повече години с признат от ТЕЛК/НЕЛК процент на трайно намалена работоспособност/ вид и степен на увреждане в община Велико Търново

Разпределението на децата по степен на увреждане показва, че по 22 деца на възраст до 16 години са с увреждания до 50%, 39 деца – 50-70%, 51 деца – 71-90% и 55 са с увреждания над 90%. 81 деца до 18 години с признат ТЕЛК/НЕЛК имат определена потребност от чужда помощ.

Сред лицата на възраст от 16 и повече години в структурата по степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане най-голям е броят на хората с увреждания от 71-90% - 2266, с 50 – 70% са 1649 души, до 50% - 384. 1172 души са с увреждания над 90%.

434 са лицата навършили 18 и повече години с признат ТЕЛК/НЕЛК, които имат определена потребност от чужда помощ, от тях 227 са мъже и 297 са жени.

Профилактиката е важна част от общественото здравеопазване, тъй като позволява навременно диагностициране и лечение на заболявания, които, ако се усложнят, водят както до по-висок разход за лечение, така и до нужда от дългосрочни здравни грижи.

В национален мащаб Велико Търново е профилактиката е най-сериозно застъпена както в работата на общопрактикуващите лекари, така и на общинската политика. По данни на НСИ най-голям брой профилактични прегледи са отчетени в области Велико Търново.⁸

През 2021 г. приоритет в работата на местната администрация е оптимизиране на системата за здравеопазване чрез инвестиции в здравната инфраструктура и гарантиране достъпа до здравно обслужване за всички социални групи и за всички населени места - подобряване материално-техническата база на детските ясли, детска млечна кухня и здравните кабинети в детските заведения и училища.

В детските градини и учебните заведения функционират здравни кабинети, осигурени са необходимите медицински специалисти, оборудвани са медицински кабинети и се извършва широка профилактична дейност с цел ограничаване на рисковите фактори сред подрастващите. С цел осигуряване на по-добро медицинско обслужване на децата и учениците в общинския център и в малките населени места на Община Велико Търново са назначени 51 бр. медицински лица на длъжност „медицински специалист“ и двама на длъжност „лекар“ в 38 здравни кабинета. Всички медицински специалисти от детско и училищно здравеопазване са с преминато едnodневно присъствено обучение в Български червен кръст- Велико Търново по първа долекарска помощ.

През 2022 год. продължава изпълнението на задачи, свързани с борбата с COVID - 19. В условията на извънредна епидемична обстановка за децата до 3-годишна възраст, Детска млечна кухня към Община Велико Търново продължава да приготвя и доставя храна до всички раздавателни пунктове на територията на Общината. Стриктно са спазвани и прилагани утвърдените от МЗ и МОН „Мерки за организиране на дейностите в детските градини и детските ясли след възстановяване на приема на деца в условията на разпространението на COVID-19“.

---

⁸ ИПИ, Кратък преглед на достъпа и ефективността на здравеопазването, 2022г.

През 2022 г. продължи функционирането на разкрития от Община Велико Търново и СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД временен пункт за ваксиниране срещу COVID-19. Съгласно Заповед на Кмета на Община Велико Търново, имунизациите и реимунизациите на желаещите са извършени от медицински екип (лекар и медицинска сестра) от системата на детско и училищно здравеопазване по график. Поставените във Временния имунизационен пункт дози от ваксините срещу COVID-19 са 74.

В бюджета на Община Велико Търново за 2022 г. са одобрени средства за финансиране дейността на 2 бр. „Здравен медиатор“ за посредничество в процеса на осигуряване достъп до здравни и социални услуги на представители на уязвими групи. Здравният медиатор работи с 1906 клиенти със здравни проблеми, вкл. във връзка с превенция на разпространение на COVID-19.

През 2022г. Община Велико Търново изпълнява програми, свързани с превенция на здравето: „Програма за лечение с опиоеви агонисти и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди“; Общинска програма „Здрави деца в здрави семейства“; „Оздравителна програма за ограничаване усложненията Като хипертония и диабет, поради затлъстяване сред учениците в Община Велико Търново“; „Оздравителна програма за ограничаване на наднорменото тегло, затлъстяването, гръбначните изкривявания и неправилните стойки сред децата и учениците от Община Велико Търново“. Програма за превенция на наркотични зависимости сред младите хора в Община Велико Търново. Реализирана е субституираща метадонова терапия и провеждане на дневни психорехабилитационни програми в „Център за психично здраве - Велико Търново“ ЕООД; кампании за превенция на тютюнопушенето, за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване и други), за превенция на употребата на алкохол, за превенция на затлъстяването и др.

Здравеопазване: Здравното и медицинско обслужване на населението в община Велико Търново към 2022 г. е осигурено със спешна, болнична и извън болнична помощ.

Таблица 1.1.6. Лечебни заведения в община Велико Търново

Вид	2020г.		2021г.	
	заведения	легла	заведения	легла
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	8	943	8	943
Многопрофилни болници	1	370	1	370
Специализирани болници	4	297	4	297
Центрове за кожно-венерически заболявания	1	10	1	10
Комплексни онкологични центрове	1	186	1	186
Центрове за психично здраве	1	80	1	80

Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	33	19	35	23
Диагностично-консултативни центрове	2	11	2	11
Медицински центрове	14	8	15	12
Дентални центрове	2	-	2	-
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	15	-	16	-
Други лечебни и здравни заведения	4	15	4	-

През 2021г. се е увеличил броят на Лечебни заведения за извънболнична помощ в общината: разкрита е 1 медицински и 1 дентален център.

За качеството и достъпа до адекватни здравни грижи в извънболничната помощ може да се съди и по достъпа до лабораторни изследвания. НЗОК заплаща за микробиологични изследвания на здравноосигурените лица, за които личните лекари или лекарите специалисти издават направления. По-високото ниво на изследвания е свързано и с по-добра диагностика и лечение на заболяванията. Велико Търново е втора, след София, по брой на извършени микробиологични изследвания.

Делът на здравноосигурените лица в областта нараства, но остава сред най-ниските в страната (84,7% при 88,7% в страната) през 2021 г. Броят на общопрактикуващите лекари е близък, макар и по-нисък от средните стойности в страната, но този на лекарите специалисти е значително по-малък. Броят на леглата в многопрофилните болници остава изключително нисък (3,41 на хиляда души от населението при 5,62 на хиляда души в страната), а ръстът му през последните няколко години е много бавен. Броят на преминалите за лечение болни е значително под средния за страната (124,0 на хиляда души от населението при 222,6 на хиляда души в страната), което може да означава, че населението търси здравни грижи извън областта (най-вече в област Плевен).

Във Велико Търново коефициентът на детска смъртност намалява и е под средния за страната през 2021 г. – 4,1‰ (при 5,6‰ в страната) и под средния за Северен централен район (6,4‰).

По последни данни на НСИ към 2021 г. на територията на община Велико Търново работят общо 430 лекари, 837 медицински специалисти и 118 стоматолози. На 1 лекар се падат 197 пациенти, което е 1,5 пъти повече в сравнение с показателите на ниво област Велико Търново - 304 пациенти на 1 лекар. Тревожно е обстоятелството относно специалистите по дентална медицина – 1 лекар обслужва 719 души, докато на ниво област Велико Търново на лекар се падат близо 1,5 пъти повече брой пациенти - 1070. Това показва по-висока натовареност на лекарите в областта в сравнение с колегите им от общината.

Таблица 1.1.7. Медицински персонал и население на един лекар в община Велико Търново

Вид	2020г.	2021г.
Лекари	429	430
Лекари по дентална медицина	112	118
Медицински специалисти по здравни грижи	837	824
Население на 1 лекар	199	197
Население на 1 лекар по дентална медицина	763	719

Броят на аптеките в общината през 2021 г. е 37, от които 33 са разположени в общинския център – гр. Велико Търново и има по една аптека в следните населени места: гр. Килифарево, гр. Дебелец, с. Ресен, с. Самоводене.⁹

Образование

За развитие на устойчива, съвременна, пазарно ориентирана образователна система Община Велико Търново през 2022 г. финансово подкрепи и съхрани учебно-възпитателната дейност в училищата и детските градини на територията на малките населени места. Образованието и грижите в ранна детска възраст полагат основните и допринасят за познавателното, езиковото, социалното и емоционалното развитие на децата. Осигуряването на достъп до образование и грижи в ранна детска възраст има съществено значение за развитието на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата.

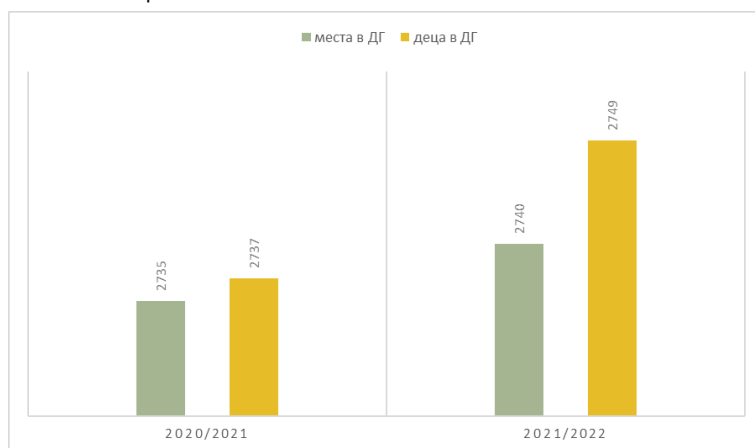
Извършените модернизации в образователната инфраструктура в Община Велико Търново създават здравословна среда, добра хигиена на труда, водят до намаляване на риска от наранявания и гарантиране на безопасна средата при възпитанието и обучението на децата. Създаването на модерни условия за учене, за равен достъп до образование, създава предпоставки за привличане на ученици и родители за активно участие в образователния процес.

Общинската образователна система не се променя съществено през отчетния период и към 2022 г. обхваща 24 детски градини, от които 1 частна в с. Присово; общо 29 училища от които 22 общообразователни, 1 спортно училище, 5 професионални гимназии и 1 професионален колеж. Териториалното разположение на училищата и

⁹ Източник: Изпълнителна агенция по лекарствата, Регистър на аптеки в България

детските градини дава възможност за осигуряване задължителното обучение на учениците.

Фигура 1.1.9. Места и деца в детските градини в община Велико Търново

През учебната 2020/2021 г. детски градини в община Велико Търново се посещават от 2749 деца, като броят им нараства спрямо предходната учебна година – 2737. На 100 деца се падат 100 места в детските градини.

Броят на педагогическия персонал се увеличава с 31 души през 2022г. и е 249, от които 212 са детски учители.

През учебната 2022/2023 година в общинските детски градини са разкрити нови групи: 3 нови групи в новооткритото крило към ДГ „Здравец“ - град Велико Търново – 2 първи и 1 смесена групи, съответно със 60 деца и 9 броя персонал; 1 нова група в ДГ „Шареният замък“- град Велико Търново, съответно с 26 деца и 3 броя персонал. Разкритите нови работни места са: 1 щат логопед в ДГ „Здравец“ град Велико Търново; 1 щат музикален ръководител.

В общообразователните училища на общината се наблюдава увеличаване броя на учениците – 6815 през учебната 2021/2022г. с близо 10% спрямо предходната. Ръст от 7% се отчита и при професионалните училища, в които се обучават 2 181 ученици.

Въвеждане на информационни и комуникационни технологии във всички общински училища - Дигитализацията на учебния процес е ключов елемент на модерното училище, чрез който се оптимизира процесът на обучение, повишава се неговата ефективност и се подпомага навлизането на иновации, базирани на информационните и комуникационните технологии (ИКТ).

През 2022 г. продължават дейностите по създаването на училищни STEM центрове в учебните институции на Община Велико Търново. Те са интегрирана съвкупност от специално изградени и оборудвани учебни пространства с фокус върху изучаването и прилагането на компетентности в областта на математиката, природните науки и технологиите.

Община Велико Търново е приела Общински план за младежта през 2022 г., изготвен в съответствие с Национална стратегия за младежта, съобразно с приоритетите на Община Велико Търново по отношение на младите хора, както и с техните потребности като целева група. Чрез заложените дейности в Общински план за младежта се създават възможности за активно участие на младите хора в живота на общината и региона, и се способства за развитието на младежката креативност. Основни партньори в реализацията на посочените инициативи са РЗИ, Младежки дом, ЦМЕДТ „Амалипе“, Български младежки червен кръст, Градски ученически парламент, Община Велико Търново, АЙЕСЕК Велико Търново, Младежки дом Килифарево, Отдел закрила на детето, Инспектор детска педагогическа стая, Регионално управление по образование, ВТУ и др.

Една от основните задачи на образователната система е изграждане на училищна общност в условията на подкрепяща и позитивна образователна среда. Съществен елемент е взаимодействието между учители, ученици, родители, образователни медиатори, социални работници и представители на общностите. Формирането на децата като личности ангажира всички, които в различна степен са свързани с отглеждането и възпитанието им. Пряко ангажирани с този процес са родителите и учителите. Сътрудничеството между родителите и училището, основано на положителна комуникация, допринася за по-добрата адаптация и социализация на децата в учебната среда и повишава степента на важност за детето на училището и образованието. За да е успешен този процес, то той следва да се развива в съвременна среда на обновена инфраструктура.

Във всички учебни заведения има оборудвани здравни кабинети, които се обслужват от правоспособни квалифицирани медицински кадри. Всички кабинети са заредени с необходимите съгласно нормативните документи лекарствени средства.

В подкрепа за утвърждаване на пазарно ориентирано професионално обучение и създаване на механизъм за подпомагане на сътрудничество между стопанските субекти и образователните институции през 2022 г. са осъществени следните дейности: участие на представители на Община Велико Търново в Комисия по образованието към Областен съвет за регионално развитие; устойчивост във взаимоотношенията училище-община-РУО-работодателски организации преди въвеждане на дуалната система в професионалното образование; участие на представители на Община Велико Търново в Обществения консултативен съвет към РУО- гр. Велико Търново; ангажираност на Общината по отношение план-приема, на предложените и утвърдени профили, професии и специалности. Налице е постепенно увеличаване на приема в професионалното образование, както и този в професионалните направления и профилите, свързани с математика, техника, природни науки и информационни технологии.

През 2022г. професионалните училища осъществяват прием по специалности от професии, по които е налице или очакван недостиг от специалисти на пазара на труда.

В ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“- град Велико Търново е осъществен прием с две професии в една професионална паралелка: професионално направление „Терапия и рехабилитация“, „Изпълнител на термални процедури със специалност „Извършване на термални процедури в балнеологични и други възстановителни центрове“; професионално направление „Химични продукти и технологии“, професия „Лаборант“, специалност „Технологичен и микробиологичен контрол в хранително-вкусови производства“. Общият брой ученици в четирите професионални паралелки в гимназията е 65. Подписан е договор за учебна и производствена практика с МБАЛ „Св. Иван Рилски“ гр. Горна Оряховица. С получените ключови компетенции и затвърдени практически умения учениците имат възможност за бърза професионална реализация в областта на термалните процедури и специализирана техника в лечебни заведения, балнеосанаториуми, СПА и уелнес центрове.

В съответствие с динамиката в изискванията на пазара на труда и професионалните стандарти на бизнеса в СУ „Владимир Комаров“- гр. Велико Търново е извършен прием на ученици в VIII клас по специалност „Автоматизирани системи“ по професия „Монтьор по автоматизация“ в професионално направление „Електроника, автоматика, комуникационна и компютърна техника“. Общият брой ученици в четирите професионални паралелки в СУ „Владимир Комаров“ е 39. Организирана е производствената практика на учениците от 10 клас в „Кроношпан“ ЕООД. Договорени са и посещения в „Престиж 96“ АД, „Тремол СМД“ ООД.

СУ „Емилиян Станев“- град Велико Търново – осъществява се обучение по професията „Графичен дизайнер“ – 4 паралелки със 105 ученици. Паралелките са разкрити в синхрон с приоритета на МОН за издигане нивото на професионалното образование и даване на възможност на средните училища да осъществяват професионално обучение. Осъществява се и учебна практика по графичен дизайн – от VIII до X клас, а по WEB дизайн – в XI и XII клас. Училището е обезпечено с педагогически специалисти и база за реализиране на този вид обучение. Създадена е група за занимания по интереси в едната професионална паралелка, посветена на модния дизайн. СУ „Емилиян Станев“ продължава да работи в сътрудничество с Издателско-полиграфически комплекс „АБАГАР“, СД„ВТ-КОМС изд. СЛОВО“, Издателство „Фабер“, Печатен център „VEX“, от които получава подкрепа провеждане на част от практическите занятия. Завършилите тези паралелки ученици имат възможност да продължат образованието си в университети с подобни специалности, както и да започнат работа в студия за предпечатна подготовка, рекламни къщи, издателства, медии/ електронни и печатни/, фирми за уеб дизайн.

Спортно училище „Георги Живков“, гр. Велико Търново - в професионални паралелки се обучават 203 ученици от VIII до XII клас по специалност „Помощник-треньор“, професионално направление „Спорт“.

Социални услуги

Община Велико Търново се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера.

Подкрепата за общността се изразява в приемане и следване на политики на местно ниво в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от намеса за решаване на основни социални проблеми на жителите на община Велико Търново - превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства; подкрепа за младежи в риск; социално включване за хората с увреждания; достоен живот за старите хора; услуги за други рискови групи. Всички усилия в това направление подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности за постигане на добро ниво на развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги.

През 2022 г. Община Велико Търново е отличена от Институт по публична администрация с грамота в категория „Социална отговорност“ от проведения Конкурс за добри практики в дейността на администрацията. Номинацията е за добра практика и успешното включване в пазара на труда на хора с увреждания, потребители на социални услуги, с което се преодолява социалната изолация и се осигурява възможност за придобиване на трудови умения и опит.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

2.1. Кратък преглед на стратегическата част на ПИРО на Община Велико Търново за периода 2021-2027г.

Стратегическата рамка на ПИРО на община Велико Търново вкл. визия за развитие, стратегически цели и приоритети за развитие с формулирани конкретни мерки и дейности.

Фигура 2.1.1. Стратегическа рамка на ПИРО на Община Велико Търново

Визията за развитието на община Велико Търново дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. За постигане на желаната визия на ПИРО са заложили 3 стратегически цели и 5 приоритета, които са в пряка корелация с конкретна стратегическа цел и допринасят чрез комплекса от мерки за нейното постигане. Стратегическата част на ПИРО ясно показва избраната посока на развитие на общината и сферите, към които приоритетно да бъдат насочени усилията и основната част от инвестициите. Именно поради тази причина са набелязани ограничен брой ключови приоритети, които отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети.

Целите и приоритетите на ПИРО на община Велико Търново са определени в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива: Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен район, Националната програма за развитие: България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027г., като са обвързани с постигането на конкретни резултати за територията на община Велико Търново. Стратегическите цели отразяват местните потенциали за развитие и се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на община Велико Търново.

При извършване на оценката са идентифицирани проекти/ дейности, които допринасят за изпълнение на отделна мярка и за които е изразходван публичен ресурс. Те са съотнесени към проект – мярка в зависимост от тематичното им направление.

Степента на изпълнението е оценена на база напредъка по съответните групи проекти.

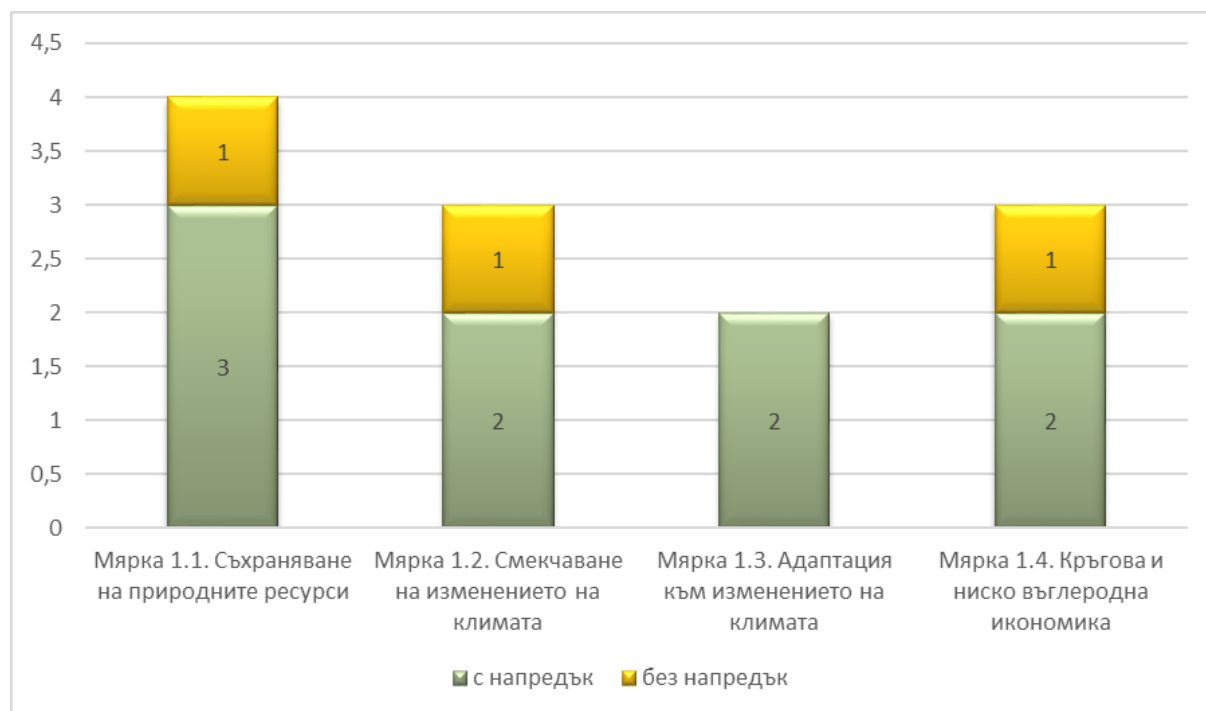
Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равнодостъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

Изпълнението на Стратегическа цел 1 се постига чрез два приоритета: Приоритет 1. Зелена и иновативна община и Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности.

Приоритет 1. Зелена и иновативна община

В Приоритет 1. са включени 4 мерки, насочени основно към съхраняване на природните ресурси и решаване на едни от тежките проблеми, свързани със състоянието на инфраструктурата както в града, така и в населените места на Община Велико Търново.

Фигура 2.1.2. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 1.

По мярка 1.1. Съхранение на природните ресурси са предвидени 4 групи проекти. По 3 от тях е отчетен напредък: 1.1.1. Намаляване загубите на питейна вода и подобряване на качеството ѝ чрез изграждане/реконструкция/ рехабилитация на водоснабдителни мрежи и системи; 1.1.3. Подобряване качеството на атмосферния въздух и 1.1.4. Подобряване управлението на отпадъците. Не е постигнат напредък за групата проекти 1.1.2.: Съхраняване водните ресурси и опазване на околната среда в областта на отвеждането и пречистването на отпадъчни води чрез изграждане/реконструкция на канализационни системи и изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ).

В Мярка 1.2. Сметчаване на изменението на климата са включени 3 групи проекти, като по 2 от тях е отчетен напредък: 1.2.1. Група проекти за декарбонизация на градската и извънградската среда и 1.2.2. Група проекти за въвеждане на мерки за енергийна ефективност на административни публични сгради. Липсата на напредък по 1.2.3. Група проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради се дължи на

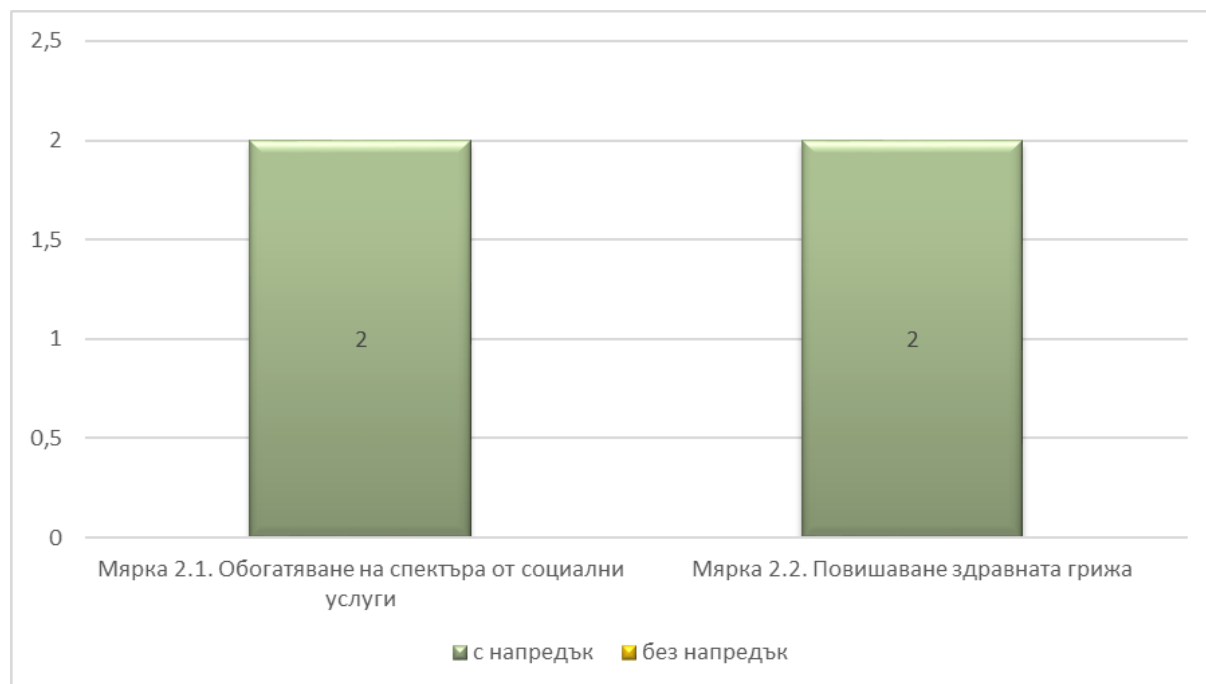
забавяне на програмите, по които могат да се финансират. Община Велико Търново има готовност с 35 сгради с регистрирани сдружения на собственици в етажна собственост като в края на декември 2022 г. стартира подготовката чрез информационни кампании за кандидатстване по Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Мярка 1.3. Адаптация към изменението на климата се постига чрез реализирането на 2 групи проекти по които има постигнат напредък: Група проекти 1.3.1. Опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми в община Велико Търново и Група проекти 1.3.2. Разширяване/ доизграждане и създаване на нови паркови пространства в община Велико Търново. С напредък по Мярка 1.4. Кръгова и ниско въглеродна икономика са 2 от 3-те групи проекти, включени в обхвата на мярката: 1.4.1. Повишаване осведомеността за кръговата и ниско въглеродна икономика и 1.4.3. Насърчаване на чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика. Без напредък е 1.4.2. Изграждане на техническа инфраструктура за целите на кръговата и ниско въглеродна местна икономика поради забавяне възможностите за финансиране на потенциални проекти.

Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности

В Приоритет 2. са включени 2 мерки с групи проекти.

Фигура 2.1.3. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 2.

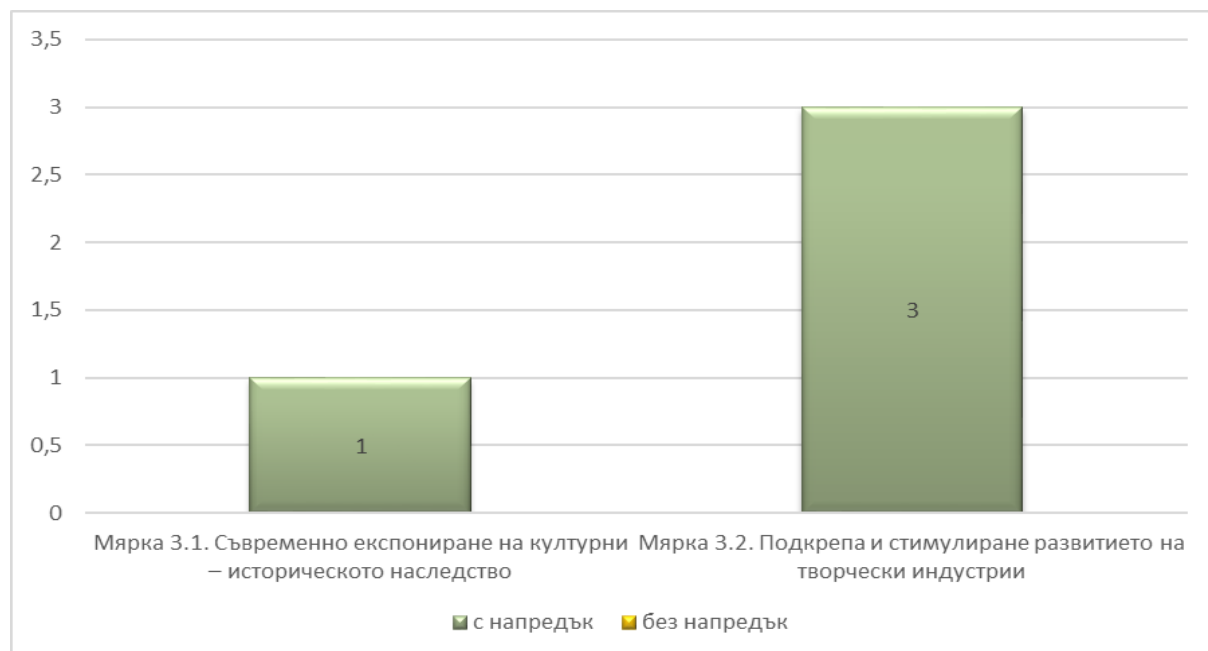
По Мярка 2.1. Обогатяване на спектъра от социални услуги има напредък и по двата вида групи проекти: Група проекти 2.1.1. Изграждане/адаптиране на нова социална инфраструктура за предоставяне на интегрирани социално – здравни услуги за възрастни хора и Група проекти 2.1.2. Разширяване на създадената мрежа от социални услуги на територията на Община Велико Търново.

При Мярка 2.2. Повишаване здравната грижа е постигнато напредък и по двете групи проекти: Група проекти 2.2.1. Подобряване качеството на здравната инфраструктура и Група проекти 2.2.2. Реализиране на проекти/ програми за превенция на здравето в Община Велико Търново.

Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 2. „Съхраняване и многообразно съвременно представяне на културното и природно наследство за допринасяне формирането на убедителен местен културно -туристически продукт и регионален бранд“

Стратегическа цел 2 се постига чрез Приоритет 3. Автентично наследство и бъдеще, в който са включени 2 мерки. И по двете мерки се отчита напредък.

Фигура 2.1.4. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 3.

За Мярка 3.1. Съвременно експониране на културни – историческото наследство има макар и слаб напредък в групата проекти 3.1.1. Реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности. Сериозните инвестиции, реализирани през 2022г. са

концентрирани в Мярка 3.2. Подкрепа и стимулиране развитието на творчески индустрии в Група проекти 3.2.1. Група проекти за адаптиране на публична инфраструктура за нови пространства за култура и изкуство; Група проекти 3.2.2. Инвестиции в културна инфраструктура, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата, Група проекти 3.2.3. Дигитализация на културното наследство и музейните експонати и Група проекти 3.2.4. Стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии.

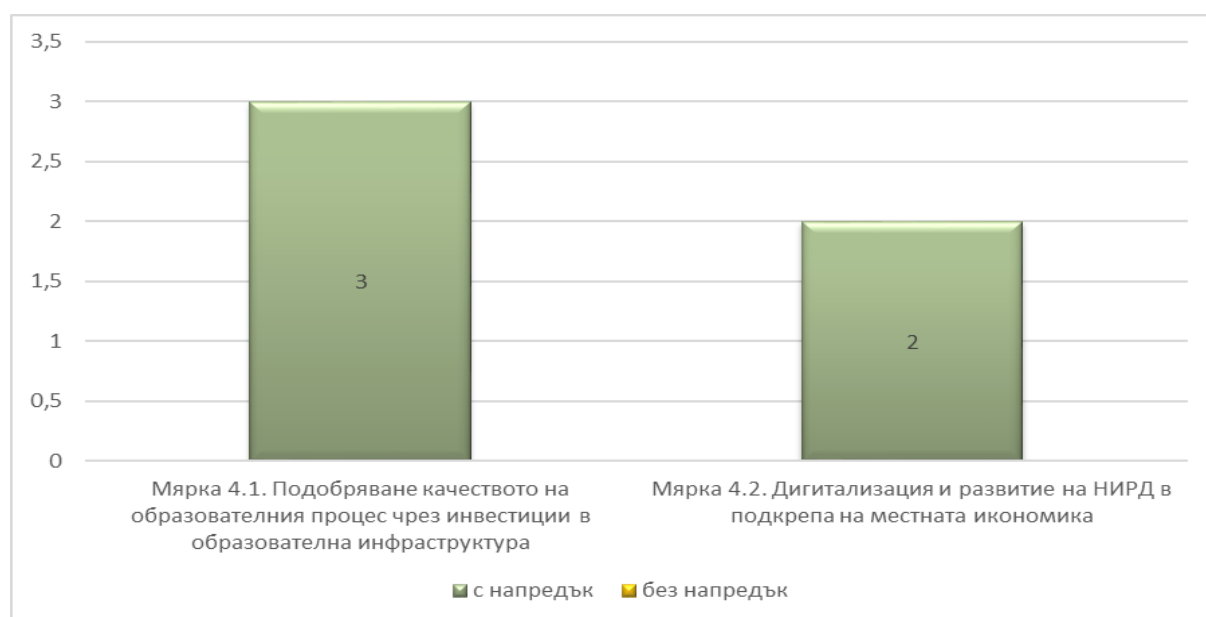
Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна

Стратегическа цел 3 е свързана с изпълнението на 2 приоритета: Приоритет 4. Инвестиции и растеж и Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие.

Приоритет 4. Инвестиции и растеж

Приоритет 4 се постига чрез 2 мерки, по които е отчетен напредък на изпълнението.

Фигура 2.1.5. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 4.

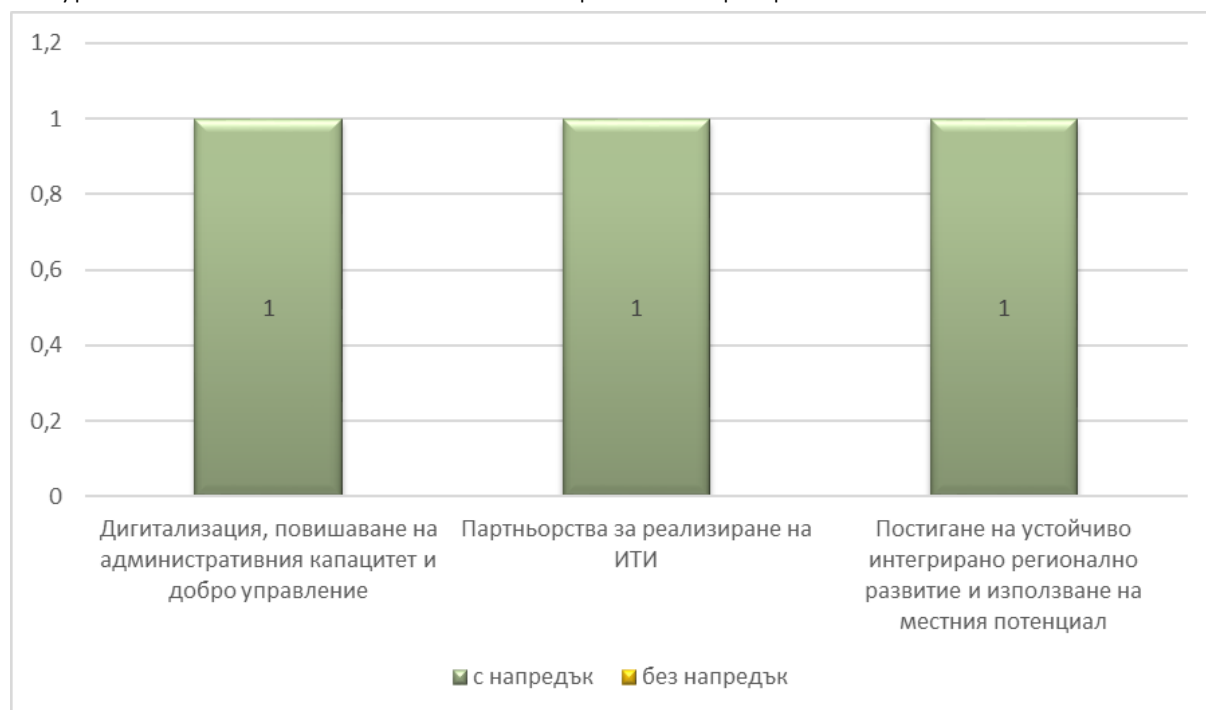
В Мярка 4.1. Подобряване качеството на образователния процес чрез инвестиции в образователна инфраструктура са включени и групи проекти, по които през 2022г. са реализирани инвестиции. Това са 4.1.1. Инвестиции за осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в детските градини; 4.1.2. Инвестиции в осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в ОУ и 4.1.3. Създаване на условия за професионална подготовка на учениците и по-високо качество на образователния процес.

По Мярка 4.2. Дигитализация и развитие на НИРД в подкрепа на местната икономика и в двете групи проекти има напредък на изпълнението: Група проекти 4.2.1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации в подкрепа на местната икономика и Група проекти 4.2.2. Дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от ИНДУСТРИЯ 4.0.

Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие

Приоритет 5 се постига чрез 3 мерки, по които също има напредък.

Фигура 2.1.6. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 5.

Всяка от мерките включва по една група проекти, по които през 2022г. се отчита напредък.

По мярката, свързана с дигитализация, повишаване на административния капацитет и добро управление има напредък във връзка с прилагане на мерки, свързани с ресурсната и планова обезпеченост в Община Велико Търново.

Тече подготовка за изпълнение на мярката за развитие на партньорства за реализиране на ИТИ и разработване на интегрирани териториални концепции в партньорство с общините Габрово, Горна Оряховица и Дряново в 3 тематични направления - свързаност и достъпност на територията, опазване на околната среда и биологичното разнообразие, оползотворяване на туристическия потенциал на ниво - регион и в контекста на културно-историческа дестинация „Българска архитектура и занаятчийство“.

Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал е свързано с напредъка по постигане на визия и изпълнение на стратегията за устойчивото развитие на културата и туризма в община Велико Търново.

2.2. Напредък въз основа на индикаторите за наблюдение

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостния процес на оценка за наблюдение и актуализация на ПИРО, която е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението на степента на изпълнение на плана. Системата отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината за периода на действие на ПИРО. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение на стратегическото планиране.

Системата е базирана на 2-та основни типа индикатори, в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г.

Индикатори за продукт - отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети за развитие на община Велико Търново. Те са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижение при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за периода 2021-2027 г. Степента на въздействие се отчита количествено.

В ПИРО на Община Велико Търново е посочено, че оценката на база индикаторите ще се прави в период от 3 и 6 години, т.е. при изготвяне на междинната и последваща оценка на ПИРО.

Изводи

При направените изводи следва да се има предвид, че мониторингът обхваща кратък времеви период на действие на ПИРО на Община Велико Търново. Отчитайки резултатите на база напредък в техническо и финансово изпълнение може да се даде **добра обща оценка** на изпълнението, въпреки предизвикателствата на 2022г.

III. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

3.1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие, програмирането, управлението и ресурсното им осигуряване.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

В Община Велико Търново е създадена много добра организация по разработване, реализиране и отчитане на проекти и дейности, въпреки, че те се осъществяват от различни ресори на общинската администрация и външни изпълнители. Важна роля в цялостния координационен процес има дирекция „Проекти и програми“. Сред приложените инструменти за изпълнение и наблюдение на ПИРО се открояват годишните отчети за Мандатната програма на кмета на Община Велико Търново, както и регулярно изготвяните отчети, доклади, справки, които администрацията внася във Великотърновския Общински съвет.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация. При изготвяне на настоящия годишен доклад е използвана публично достъпна информация от страницата на Община Велико Търново, както и конкретни данни, предоставени от общинската администрация.

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват Кметът на общината, Кметовете на кметства и кметските наместници, Общинската администрация, Общинският съвет, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е Великотърновския Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на ПИРО Общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината.

Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината се осигурява от бюджета на общината или със средства от фондовете на Европейския съюз.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. За резултатите от наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се разработва годишен доклад.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината е публичен и се оповестява на страницата на общината в интернет.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на плана.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Основните предизвикателства пред изпълнението на ПИРО през 2022г. са свързани с външни фактори върху които общинската администрация не може да въздейства. Но те наложиха промяна на някои управленски приоритети на общинско ниво. Въпреки тежката ситуация, в която общината е поставена да работи, са положени усилия за пренасочване на ресурси към дейности и инициативи, които да повлияят за намаляване на негативния ефект от кризите върху най-засегнатите сфери и приоритетно в изпълнение на ангажиментите за завършване на проекти с европейско финансиране.

Към датата на изготвяне на Годишния доклад за 2022г. са одобрени от Европейската комисия следните програми: Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България; Програма за развитие на регионите 2021-2027г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г.; Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“; Програмите за трансгранично

сътрудничество; Програма „Образование“ 2021-2027 г.; Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г.; Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.; Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ); Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 г. На регионално ниво е приета е Интегрирана стратегия за териториално развитие на Северен централен район. Това ще осигури възможност за ускоряване на процеса по изпълнение на ПИРО.

3.3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината

Съгласно Методическите указания „ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет“:

- ✓ Документът е публично достъпен на интернет страницата на общината:
- ✓ ПИРО и Решението на Общинския съвет **са публикувани** на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

За осигуряване на информация и публичност относно постигнатия напредък по изпълнение на ПИРО настоящият доклад следва да се публикува на интернет страницата на общината.

Община Велико Търново регулярно информира заинтересованите страни за стартиране/приключване реализацията на конкретни проекти, заложи в Програмата за реализация на ПИРО. Публично достъпни са и всички документи, решения, протоколи на Великотърновския Общински съвет. Работата със заинтересованите страни и консултации е една от силните страни във водената местна политика. През 2022г. са проведени редица срещи, обсъждани са възможности за реализиране на партньорски инициативи.

Голяма част от реализираните проекти в обхвата на ПИРО са резултат от активността на заинтересованите страни, като администрацията е създавала необходимите форми за стимулиране на интереса за партньорства.

3.4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени

Планът за интегрирано развитие е основен управленски инструмент, който подчинява всички останали документи за секторно развитие, но притежава една особеност – разположен е в по-голяма времева амплитуда /7 години/, по отношение на цялостния планов процес. Тази специфика произтича от факта, че ПИРО 2021-2027 г. осигурява приемственост и преходност на политиките между предходните планови периоди: (2007-2013 г.) и (2014-2020 г.), като в същото време наследява и обединява изпълнението на редица общински секторни стратегии, програми и планове.

Съответствие на ПИРО на община Велико Търново със секторните планове и програми се постига чрез периодичен мониторинг на измененията или приемането на нови стратегически документи, отнасящи се до развитието на територията. При изготвяне на Годишния доклад е установено, че ПИРО съответства на актуалните към момента документи.

Значителна част от средствата, предвидени за реализация на дейности и проекти в ПИРО, се очаква да бъдат привлечени от Програми, финансирани от ЕС и които се изготвят в пълен синхрон с националното законодателство и стратегическа рамка. Това гарантира съответствие на ПИРО с останалите стратегически документи на национално и регионално ниво.

За програмния период 2021-2027г. ПИРО е един от първите документи, който задава рамката за разработване на по-детайлни секторни стратегии и програми. За този период Община Велико Търново има действащи следните стратегически документи, които осъществяват взаимовръзка с ПИРО:

- ✓ Концепция за пространствено развитие на Община Велико Търново за периода 2014 - 2020 година
- ✓ Програма за опазване на околната среда на територията на Община Велико Търново 2022 - 2027 г.
- ✓ Регионална програма за управление на отпадъците на регион Велико Търново 2021 - 2028 г.
- ✓ Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми на фини прахови частици (ФПЧ 10) на Община Велико Търново за периода 2021 - 2025 г.
- ✓ Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива Община Велико Търново 2020 - 2029 година;

- ✓ Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2022-2025 г.
- ✓ Програма за управление на Община Велико Търново за периода 2019 – 2023 година
- ✓ Стратегия за управление на общинската собственост за периода 2019 - 2023 година
- ✓ Стратегия за развитие на културата в Община Велико Търново 2020 - 2030 година
- ✓ Общинска програма за енергийна ефективност 2022 - 2027 година
- ✓ Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велико Търново и Годишни планове към нея.
- ✓ Програмата за превенция на наркотични зависимости сред младите хора в Община Велико Търново;
- ✓ Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г. и приетия към нея План за действие към програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г.

Част от стратегическите документи са в режим на периодично краткосрочно планиране и отчитане, предимно ежегодно, което прави връзката с Плана за интегрирано развитие съдържателна, от гледна точка на интензивността на процеса и възможността за едновременно внасяне на съгласувани и своевременни корекции за отстраняване на възникнали несъответствия по отделни части и раздели. За дългосрочните стратегически документи се изготвят отчети, които се публикуват на страницата на общината.

3.5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона, и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

ПИРО е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планомерно и целенасочено изпълнение на решенията на общинския съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В цялостния процес на разработване, изпълнение, актуализация, наблюдение и оценка на ПИРО при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

В процеса на изпълнение на ПИРО е важно създаването на нови и поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това дава възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциалът за привличането на инвестиции и допълнителни финансови ресурси. Реализирането на стратегическите цели и приоритети следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и международно сътрудничество.

Приоритет на общината са партньорства и обмени с държави членки на Европейския съюз и поддържането на приятелските отношения и сътрудничество с побратимените градове, както и партниране по програми в области като култура, опазване на културно-историческото наследство, туризъм, спорт, насърчаване на инвестициите. През 2022 год. са приети дипломати от 21 държави; проведени са 10 работни срещи по различни тематични направления с фокус реализиране на съвместни инициативи.

По проекти от ПИРО през 2022г. активно се работи с партньори Агенция за социално подпомагане, Сдружение на кметовете и кметски наместници „Янтра 2001“, РЗИ, Младежки дом, ЦМЕДТ „Амалипе“, Български младежки червен кръст, Градски ученически парламент, Община Велико Търново, АЙЕСЕК Велико Търново, Младежки дом Килифарево, Отдел закрила на детето, Инспектор детска педагогическа стая, Регионално управление по образование, ВТУ и др.

Обсъждат се възможностите за опазване на културните ценности с църковни настоятелства, читалища, НПО, кметства. Чрез програма „Изкуство и култура“, са създадени нови и са разширени вече изградените партньорства с независими творци и НПО в сферата на културата и изкуствата, които значително повишиха нивото и

разнообразието на културния живот в града и общината. Разшири се тенденцията във Велико Търново да се организират изнесени издания на национални и международни културни събития.

Осигурено е партньорство с представители на бизнеса, което включва съвместни дейности, обсъждане, обмен на идеи, решения и становища по отношение на реализацията на училищни проекти. Активно се работи за реализиране и за разработване на нови проекти в партньорство с общините - Столична община, Бургас, Монтана, Русе, Стара Загора, както и с Клуб „Икономика 2000“.

Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е съчетаването на икономическите цели в развитието с опазването на околната среда и разумното използване на културното материално и нематериално наследство в общината.

3.6. Резултатите от извършени оценки към края на съответната година

Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в рамките на ПИРО на община Велико Търново се осъществява чрез Програма за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (Приложение №1) и индикативната финансова таблица (Приложение №2). Това са основните документи за оценка на използваните ресурси за постигане целите на ПИРО, защото пресъздават общата финансова рамка за реализация.

Експертният анализ и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси при изпълнението на ПИРО на Община Велико Търново през 2022 г. се базира на аналитичния преглед и на обобщените резултати от изпълнените проекти и дейности в периода, финансирани със средства от бюджета на общината, държавния бюджет, ЕСИФ и други финансови източници.

На базата на набраната и анализирана информация по изпълнение на бюджета на Община Велико Търново за 2022г., информация от общинска администрация, информацията от ИСУН за реализирани и в процес на изпълнение проекти е извършено съпоставяне между планираните и извършените дейности в изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО във финансово изражение/на база вложените средства.

Анализ на общото финансово изпълнение на ПИРО

Анализът показва, че през първата година от периода на действие на ПИРО общото изпълнение на индикативния финансов план е 9,37% от планираното. Изпълнени са проекти и дейности на обща стойност 30 024 000 лв. При анализа на финансовото изпълнение на ПИРО се отчита добра обща ефективност на изпълнение на заложените приоритети и мерки. Много добра ефикасност на вложените средства е постигната при реализацията на Приоритет 4. Инвестиции и растеж, при който е постигнато финансово изпълнение от 25,25% в резултат на реализирани проекти от частния бизнес.

Таблица 3.6.1. Финансово изпълнение на ПИРО Велико Търново през 2022г.

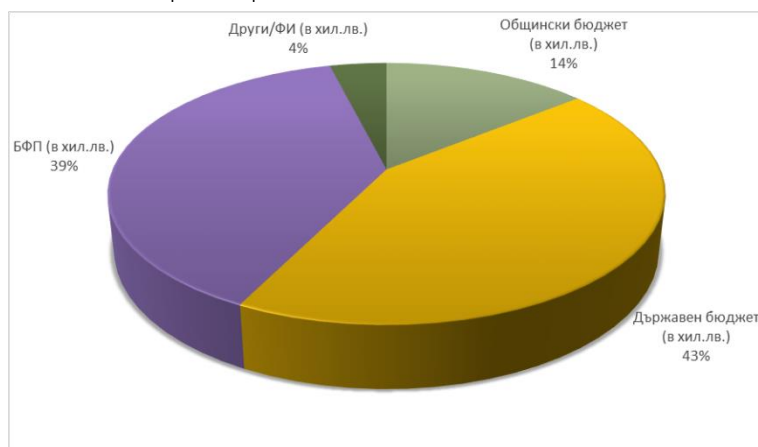
Приоритет	Планирана стойност (хил.лв.)	Финансово изпълнение за 2022г. (%)	Степен на финансово изпълнение (%)
Приоритет 1. Зелена и иновативна община	121 737	10 359	8,51%
Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности	75 210	9 143	12,16%
Приоритет 3. Автентично наследство и бъдеще	43 893	1 975	4,5%
Приоритет 4. Инвестиции и растеж	38 450	9 709	25,25%
Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие	41 000	813	1,98%
ОБЩО	320 290	30 024	9,37%

Важно е да се отбележи, че в процес на изпълнение са още проекти и дейности, резултатите от които ще бъдат отчетени в годишния доклад за следващата отчетна 2023 г. и се очаква да започне изпълнението на нови проекти за които ще има възможност да бъдат финансирани.

Разпределение на финансовите ресурси по източници

Основни финансови инструменти за изпълнението на ПИРО за 2022 г. са средствата от държавния бюджет и европейските фондове от програмен период 2014-2020г. Прегледът на изпълнението показва, че общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на ПИРО.

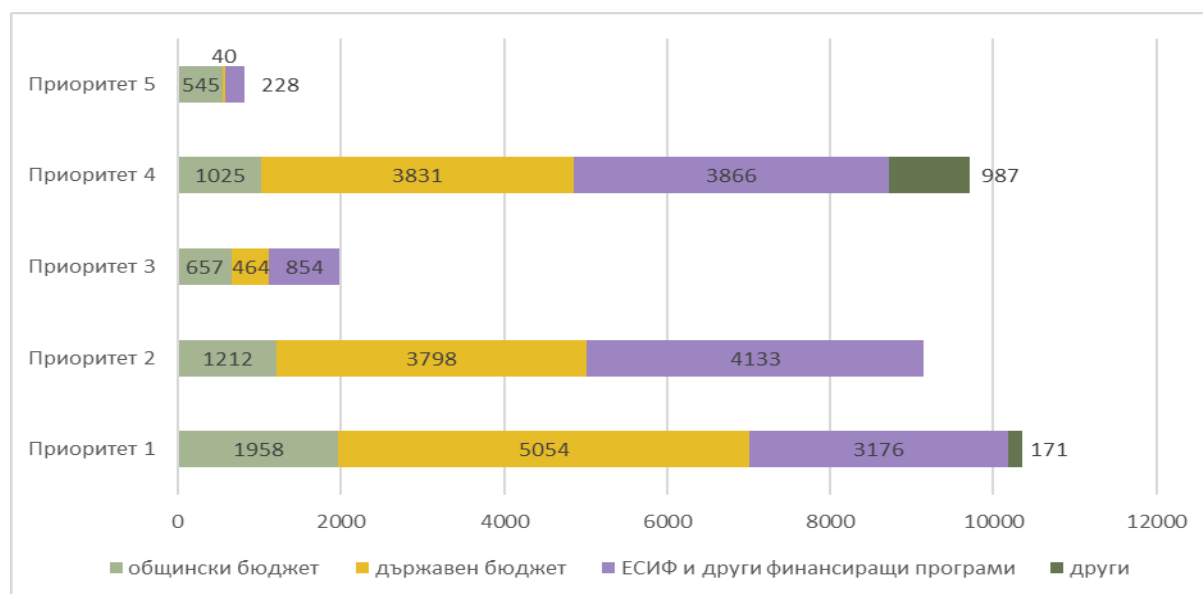
Фигура 3.6.1. Разпределение на финансовите ресурси по източници общо за ПИРО за 2022г.

Осигурен е значителен финансов ресурс от спечелени проекти по оперативните програми на ЕС за периода 2014-2020г., ОПРЧР, ОПРР, ФМ на ЕИП, ПРСР, от държавния и общинския бюджет, от различни национални програми, чието изпълнение продължава до края на 2023г.

През 2022г. най-голям дял от получените средства са от държавния бюджет – 43% или 12 723 000 лв., за проекти на общинската администрация, както и за съфинансиране на проекти на частния бизнес, които се реализират през периода на доклада, следвани от привлечените средства от структурните и кохезионния фондове на ЕС - 39% (11 403 000 лева) за проекти на общинската администрация и на частния бизнес. През годината от общинския бюджет за изпълнение на ПИРО са реализирани 4 185 000 лева, което представлява 14%. Другите източници на финансиране формират 4% (1 158 000 лв.) от изразходвания ресурс за 2022г. и е формиран основно от дела на частните инвестиции, основно за съфинансиране на проекти от различни европейски фондове.

Фигура 3.6.2. Разпределение на финансовите ресурси по източници и по приоритети (хил.лв.)

Най-голям дял от получените средства от структурните и кохезионния фондове на ЕС са реализирани на проекти на общинската администрация от Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности и Приоритет 4. Инвестиции и растеж, основно за образователна инфраструктура.

Средствата от общинския бюджет са концентрирани основно в Приоритет 1. Зелена и иновативна община, включваща предимно инфраструктурни проекти.

Съответствие между разходите и очакваните ползи

Изпълнените проекти показват много добра резултатност в изпълнението на ПИРО, защото имат пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и мерките. Изразходените финансови ресурси за реализация на ПИРО на Община Велико Търново за 2022г. са използвани целесъобразно, ефикасно и ефективно. Постигнатите резултати и високата степен на финансово изпълнение на стратегическите цели се основават на инициативността на местната власт и на последователно провежданата целенасочена политика за развитието на общината.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ

Стратегическата част на ПИРО на община Велико Търново съдържа 5 приоритета за развитие. В настоящият раздел е направен преглед на проектите, които допринасят за постигането им.

4.1. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 1.

Таблица 4.1.1. Изпълнение на мерки по Приоритет 1. Зелена и иновативна община
Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равнодостъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

Приоритет 1. Зелена и иновативна община

Мярка 1.1. Съхраняване на природните ресурси

Група проекти 1.1.1. Намаляване загубите на питейна вода и подобряване на качеството ѝ чрез изграждане/реконструкция/ рехабилитация на водоснабдителни мрежи и системи

Изграждане на водопровод и канализация на бул. „България“, гр. В. Търново по ПМС 360/10.12.2020 г., писмо №ФО-70/17.12.2020 г. на МФ

Изпълнени СМР за обект: „Строителство и реконструкция на водопровод по бул. „България“ и канализационен колектор по бул. „България“, частично по ул. „Бачо Киро“ и по ул. „Самуил“ до кръстовището с ул. „ Цар Тодор Светослав“ - гр. Велико Търново“. Положени са канализационни тръби с диаметри от ф315 до ф1000 мм и с обща дължина от 1 630 м, с направени и сградните канализационни отклонения, както и тези на заустващите тръби на уличните дъждоприемни шахти и уличните отоци. Направени са и нови ревизионни шахти на уличните канализационни коректори. Реконструирана е и водопроводната мрежа с дължина от 1800 м, с диаметри от ф 90 до ф 315 мм; направени и сградните водопроводни отклонения в границите на общинската публична територия. Предстои въвеждането му в експлоатация през 2023 г.

Изграждане на улична и тротоарна настилка, осветление, водопровод, канализация и подземни тръбни мрежи на улици „Козлодуй“, „Димитър Рашев“, „Иван Хаджидимитров“, „Димитър Благоев“, „Народни будители“, гр. В. Търново по ПМС 360/10.12.2020 г., писмо № ФО-70/17.12.2020 г. на МФ

Завършено строителството на ВиК мрежите на ул. „Димитър Благоев“, ул. „Иван Хаджидимитров“ и ул. „Димитър Рашев“. Финализиране на строителните

дейности по ул. „Козлодуй“ и ул. „Александър Бурмов“ в гр. Велико Търново и последващото им въвеждане в експлоатация предстои през 2023 г.

„Строителство и реконструкция на канализационен колектор, напорен тръбопровод и уличен водопровод по ул. Опълченска, гр. Велико Търново“

Отчетен напредък: Издадени разрешения за строеж и сключени Договори за изпълнение на СМР.

„Строителство и реконструкция на уличен водопровод по ул. „Ксилифорска“, гр. Велико Търново“

Отчетен напредък: Издадени разрешения за строеж и сключени Договори за изпълнение на СМР

Строителство и реконструкция на водопроводни и канализационни колектори по ул. „Теодосий Търновски“, ул. „Димитър Найденов“ и ул. „Сливница“- гр. Велико Търново“.

Отчетен напредък: Издадени разрешения за строеж и сключени Договори за изпълнение на СМР

Група проекти 1.1.3. Подобряване качеството на атмосферния въздух

Проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“ по програма LIFE на ЕС, №LIFE17 IPE/BG/000012 - LIFE IP CLEAN AIR – преносим компютър, пелетни и газови котли и горелки

Реализиране на Схема за преход към алтернативни форми за отопление на домакинствата на територията на град Велико Търново

По сключен договор по интегриран проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“, финансиран по Програма LIFE на Европейския съюз в пилотната фаза, община Велико Търново работи активно в партньорство с общините - Столична община, Бургас, Монтана, Русе, Стара Загора, както и с Клуб „Икономика 2000“ – София за въвеждане на схема за преход към алтернативни форми на битово отопление на домакинствата. Общата стойност за община Велико Търново по проекта възлиза на 1 802 015,71 лв.

През 2022 година бе в изпълнение трета /основна/ фаза на проекта, включваща следните дейности: Прилагане на схемата за преход към алтернативни форми на битово отопление. Одобрени са кандидати по Втората покана за кандидатстване по основната фаза на схемата за преход към алтернативни форми на отопление като класиранията са публикувани на официалния сайт на общината в секция „Програма Life“¹⁰; „Доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на природен газ и радиатори в град Велико Търново“. През 2022 г. е възложена и извършена доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово

¹⁰ <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/opazvane-na-okolnata-sreda/proekt-blgarskite-obshini-rabotyat-zaedno-za-podobryavane-kachestvo-vazduh-life/>

отопление на природен газ и радиатори за 21 домакинства. Възложена е доставка и монтаж на отоплителни устройства за битово отопление на пелети и радиатори за 79 домакинства като до 31.12.2022 год. са монтирани пелетните устройства на 12 домакинства.

Оценка на въздействието на проектните дейности. Извършва се ежемесечна поддръжка и смяна на филтри на двете автоматични измервателни станции (АИС) в гр. Велико Търново, които следят и показват в реално време показателите за запрашеност на въздуха. С данните от мониторинга се извършват анализ и оценка на ефективността от прилаганите мерки по проекта за трайно намаляване на замърсяването с фини прахови частици на въздуха.

Група проекти 1.1.4. Подобряване управлението на отпадъците

Закриване и рекултивация на депо за ТБО, землище с. Шереметя, Община Велико Търново

През 2022 г. окончателно завършен и приет е първият етап от биологичната рекултивация на обекта. Предстои съставяне на приемателна комисия за установяване на годността на строежа. Закупени дренажни помпи за рекултивирано депо в с. Шереметя

Изграждане на Клетка 2 на терена на Регионалната система за управление на отпадъци – с. Шереметя. През м. януари 2022г. е получено писмо за одобрение и финансиране на представения от община Велико Търново в ПУДООС проект. В ход е процедура за избор на изпълнител на строително-монтажните дейности.

През 2022 г. е изготвен, съгласуван с РИОСВ и приет от Великотърновски общински съвет проект на Регионална програма за управление на отпадъците.

Изграждане на система за разделно събиране на едрогабаритни отпадъци, близост до кв. „Чолаковци“

От 2022г. стартира функционирането на Площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата, като на нея вече се приемат разделно събрани отпадъци от опаковки, едрогабаритни отпадъци, строителни и градински отпадъци от граждани. Инициативата се реализира съвместно с „ЕкоПартнърс България“.

Разширяване на системата за разделно събиране на зелени, текстилни, дървесни и отпадъци от опаковки

През 2022 г. на разположение на гражданите са точките за контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки в селата Балван, Ново село, Леденик, Присово, Шемшево, Беяковоц, както и в градовете Дебелец и Килифарево. На територията на град Велико Търново са разположени общо 5 бр. точки за контейнери за отпадъци от текстил. (Ограда на площадка за разделно събиране на отпадъци, с. Ресен, Направа на фундамент и доставка и монтаж на фургон за площадка за разделно събиране на отпадъци, с. Ресен; Закупено оборудване за ОП „Зелени системи“ - климатични системи, сметосъбираща машина,

специализирана машина водоноска; Храсторези кметства с. Русаля и с. Ресен, Моторна коса Кметство с. Емен, косачки, клонорези, храсторези и бензинов аератор, пароструйка, клонорези, храсторези и листосъбирачи за ОП „Зелени системи“)

Оформяне на площадка за третиране на строителните отпадъци. Площадката се намира на терен в землището на селата Шереметя и Малки Чифлик и започна да функционира през месец февруари 2022г.

През 2021 г. е издадено Решение № ВТ-60-Пр/2021г. за преценяване необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда и регистрационен документ за „Площадка за събиране, рециклиране, подготовка за оползотворяване, подготовка за повторна употреба и/или подготовка за обезвреждане на строителни отпадъци“. Площадката се намира на терен в землището на селата Шереметя и Малки Чифлик и започна да функционира през месец февруари 2022г.

През 2022 г. е изготвен, съгласуван с РИОСВ и приет от Великотърновски общински съвет проект на Регионална програма за управление на отпадъците.

Ежегодно осъществяване на кампании за събиране на масово разпространени опасни отпадъци /батерии, електрическо и електронно оборудване, гуми и др./

През 2022 г. са проведени 3 двудневни кампании за събиране на масово разпространение отпадъци от населението чрез мобилни събирателни пунктове в различни квартали на гр. В. Търново. Количествата събрани отпадъци са: ИУЕЕО – 2680 кг; НУБА – 118 кг; ИУГ – 12440 кг; Опасни отпадъци от домакинствата – 946,71 кг

Увеличаване капацитета на приюта за безстопанствени кучета. Подновяване, поддържане и увеличаване зоните за разхождане на домашни любимци

И през 2022 г. капацитетът на Общински приют за безстопанствени кучета е запазен. През Общинския приют за бездомни кучета през 2022 г. са преминали 305 бр. кучета; осиновените са 153 бр.; кастрирани животни - 260 бр.; приютени дворни котки – 151 бр. Направен е монтаж на цистерна за вода на приют за бездомни животни.

Мярка 1.2. Смекчаване на изменението на климата

1.2.1. Група проекти за декарбонизация на градската и извънградската среда

Проект „Better connected secondary and tertiary nodes to TEN-T code and comprehensive network through joint CBC measures“/ „По-добре свързани вторични и третични точки в главната и широкообхватната мрежа на път „TEN-T“, чрез общи мерки в трансграничния регион“ (CBC)“

Проект „По-добре свързани вторични и третични точки в главната и широкообхватна мрежа на път „TEN – T“, чрез общи мерки в трансграничен регион“, финансиран по програма INTERREG V-A Румъния- България 2014 -2020,

със срок - 09.12.2023 год. и на обща стойност 12 966 342.32 лева, включващ следните дейности: Рехабилитация и реконструкция на 6,1 км. улична мрежа в град Велико Търново - улица „Опълченска“ от връзката с път III-514 до връзка с път Е-85 (I-5), както и улици „Теодосий Търновски“ от пътна връзка с улица „Магистрална“ (Път Е772(I-4)) до улица „Димитър Найденов“, улица „Димитър Найденов“ от улица „Теодосий Търновски“ до улица „Сливница“, улица „Сливница“ от улица „Димитър Найденов“ през улица „Григорий Цамблак“ до улица „Климент Охридски“, улица „Григорий Цамблак“ от улица „Сливница“ до ново премостване на река Янтра и улица „Ксилифорска“ от ново премостване на река Янтра до път III-514. Инвестицията цели и изграждането на прилежаща инфраструктура на пътната мрежа – тротоари, осветление и пр. Към 31.12.2022 година за мащабното строителство са налице разработени, приети и съгласувани с всички контролни органи, експлоатационни дружества и институции технически проекти. Община Велико Търново ще обяви възлагането на изпълнението на СМР в началото на 2023 година.

Възстановяване на път GAB 3110/ III-303 Пушево - Дряново/Керека - граница общини (Дряново - Велико Търново) - Шемшево - Велико Търново, в участъка от км 8+300 през с. Шемшево до км 12+400, ПМС 284/15.11.2019 г.

Общински път VTR 1042 /път I -4/ жп гара Велико Търново – ВТУ – ж.к. „Св. гора“ - / I -4/„в участъка от км. 0+030 до км 2+463.90“

Изготвен работен проект за основен ремонт на общинския път VTR 1042 /път I-4/- жп гара Велико Търново – ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – кв. „Света гора“–/път I-4/. След издаденото разрешение за строеж, през есента на 2022 г. стартират строително ремонтните дейности в участъка от жп гара Велико Търново до ВТУ с обрушване скалните скатове над общинския път, обезопасяване с телени предпазни мрежи на скалните откоси – 1 480 кв.м. Ремонтирани са пътните банкети и крайпътното отводняване. Доставени и положени 1050 м видими бетонови бордюри; изкърпени дупки и деформирани участъци по пътната настилка с плътна асфалтова смес – 2370 кв.м; положена машинно 576 тона неплътна асфалтова смес.

Изготвен работен проект за основен ремонт на общински път VTR 1042 / път I-4/ - жп гара Велико Търново - ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - кв. „Света гора“, с цел подобряване градоустройствената комуникация между ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и Стария град.

BG16RFOP001-1.009-0005-C04 „Интегриран градски транспорт на град Велико Търново“, ОПРР (19.07.2019 - 19.12.2023), Бенефициент Община Велико Търново Проект „Интегриран градски транспорт на град Велико Търново“, финансиран от ОПРР 2014-2020 на обща стойност от 11 942 189,33 лева, включващ следните дейности: изграждане на пешеходен надлез над ул. „Магистрална“;

рехабилитация на бул. „България“, изграждане на кръгови кръстовища-кръгово кръстовище „Христо Ботев“ и кръгово кръстовище „Беляковско шосе“ - бул. „България“; изграждане на паркинги - буферен паркинг „Френкхисар“ и буферен паркинг „Сержантско училище“; поставяне на електронни информационни табла на 22 от най-натоварените спирки на градския транспорт; модернизация на светофарни уредби на 4 кръстовища - кръстовищата на ул. „Н. Габровски“ – ул. „Славянска“; ул. „Н. Габровски“ – ул. „Г. Измирлиев“; ул. „Магистрална“ – ул. „Мармарлийска“; Светофарно регулиране на движението на пешеходната пътека на бул. „България“ № 1; изграждане на Контролен център, Паркинг система и информационни табла за паркиране; модернизация на подвижния състав на обществения транспорт чрез закупуване на екологосъобразни автобуси; изграждане на зарядна станция и инструменти и оборудване.

Изграждане на нови улици в гр. Велико Търново:

Стартира изпълнението на строително-монтажните работи по реконструкция на ул. „Александър Бурмов“, в кв. „Картала“, гр.Велико Търново, в т.ч. и неизграждания северен участък на улицата. Дължината на изграждания участък е 770 м. Изпълнени СМР на част пътна и организация на движението на ул. „Народни будители“, ул. „Димитър Благоев“, ул. „Иван Хаджидимитров“ и ул. „Димитър Рашев“, в т.ч. изместване на редица подземни комуникации на експлоатационните дружества, както и направа на нови. Улиците са част от второстепенната улична мрежа на кв. „Бузлуджа“ и осъществяват връзка с първостепенната улична мрежа на града. Предстои въвеждането на 4-те улици в експлоатация.

Доизграждане, реконструкция и основен ремонт тротоарни настилки в гр. Велико Търново:

Основен ремонт тротоари на ул. „Цар Тодор Светослав“/при поликлиниката/, гр. В. Търново

Извършен основен ремонт на 2 130 кв. м. тротоарни настилки с вибропресовани павеа по ул. „Цар Тодор Светослав“), по ул. „Цар Самуил“ и частично по ул. „Марно поле“ (от кръстовището с ул. „Цар Тодор Светослав“ до комплекс „Славяни“).

Реализирано доизграждане на тротоарите на ул. „Камен Зидаров“ и ул. „Петко Тодоров“ в кв. „Картала“ - изградена северната тротоарна настилка, както и подходите към жилищните сгради и гаражи.

Изграждане на тротоар на ул. „Лазурна“; Бул. „България“/при НВУ „В.Левски“/, гр. В. Търново - подмяна на бордюри с нови;

Ремонт стълбищна мрежа, гр. В. Търново, в т.ч. стълбище към автогара Юг

Изграждане на паркинг между ул. „Венета Ботева“ и ДГ „Шарения замък“, гр. В. Търново

Програма „Инициативи на местните общности“

През 2022 год. двата града извън общинския център защитиха проекти и реализираха дейности за ремонт на уличната мрежа на стойност 33 999,82 лева по Програма „Инициативи на местните общности“, доказала се вече 13-та година като успешен модел за подкрепа на местни инициативи.

Инвестиционна програма на улична мрежа в гр. Килифарево и гр. Дебелец, общинско финансиране

Ремонт на уличната мрежа по Програма „Инициативи на местните общности“ в селата Арбанаси; Буковец; Велчево; Водолей; Дичин; Емен; Къпиново; Леденик; Малки Чифлик; Миндя; Никюп; Плаково; Пушево; Пчелище; Хотница; Шереметя; Войнежа; Вонеща вода; Въглевци; Габровци; Големаните; Райковци; Ялово; Ресен; Самоводене; Ново село; Ветринци;

Основен ремонт улична мрежа на територията на кметствата и кметските наместничества на територията на Община Велико Търново, финансиране от Инвестиционна програма на Община Велико Търново: Арбанаси; Балван, Беляковец, Буковец; Велчево; Ветринци, Водолей; Дичин; Емен; Къпиново; Леденик; Малки Чифлик; Миндя; Момин сбор, Никюп; Ново село, Плаково; Присово, Пушево; Пчелище; Русаля, Хотница; Шереметя; Шемшево, Церова кория, Войнежа; Вонеща вода; Въглевци; Габровци; Големаните; Райковци; Ялово; Ресен; Самоводене;

Осигуряване на достъпна среда в сграда Кметство гр. Килифарево

Проект BGENERGY-2.001-0003-C02 Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление във Велико Търново, ФМ на ЕИП, Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност (31.03.2021 - 01.02.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Община Велико Търново изпълни договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, Процедура „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура – система за външно изкуствено осветление на общините“, съфинансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021 г. Общата му стойност е 921 837,56 лв., като същият е в партньорство с Асоциация за международно развитие, гр. Осло – Кралство Норвегия

Рехабилитация и модернизация на система за външно изкуствено осветление в жилищни квартали в Община Велико Търново - кв. „Бузлуджа“, кв. „Кольо Фичето“, кв. „Картала“ и кв. „Зона – Б“ с над 37 000 жители: въведена нова автоматизирана система за управление на уличното осветление с двупосочен обмен на данни; подменени осветителни тела с нови такива LED от най-ново поколение – 1581 броя; използване на електроенергия от възобновяеми източници на

електроенергия; подменени конзоли и конструктивни елементи за монтаж и насочване на новите осветителни тела; подменени захранващите кабели в металните стълбове за намаляване на повреди заради кабелни аварии в стълбовете;

Улично осветление.

През 2022 година са реализирани дейности по изграждане и реконструкция на парково и улично осветления на следните обекти на територията на община Велико Търново: Реконструкция на парковото осветление в парк „Марно поле“, гр. Велико Търново на стойност 32 619,56 лв.; Реконструкция на улично осветление в с. Ново село, община Велико Търново на стойност 3 675,74 лв. Изграждане на улично осветление на ул. „Народни будители“, гр. Велико Търново на стойност 21 121,66 лв. Изграждане на улично осветление на ул. „Димитър Рашев“, гр. Велико Търново, етап 1 на стойност 21 248,90 лв. Реконструкция на улично осветление в с. Велчево, община Велико Търново на стойност 3 333,96 лв. Реконструкция на улично осветление на ул. „Алеко Константинов“, гр. Велико Търново на стойност 7 188,40 лв. Изграждане на улично осветление на ул. „Иван Хаджидимитров“, гр. Велико Търново на стойност 9 872,89 лв. Изграждане на улично осветление на ул. „Димитър Благоев“, гр. Велико Търново на стойност 17 449,56 лв. Реконструкция на улично осветление на ул. „Загорие“ в с. Арбанаси, община Велико Търново на стойност 14 470,36 лв. Изграждане на улично осветление на ул. „Димитър Рашев“, гр. Велико Търново, етап 2 на стойност 11 176,56 лв. Реконструкция на художественото осветление на паметника на Васил Левски на стойност 12 400,99 лв. Общата стойност възлиза на 154 558,58 лева.

Други обекти: Изграждане на подземна тръбна мрежа, гр. В. Търново; Изместване на кабелни линии и трафопост „Ледена пързалка“, гр. В. Търново; гр. Дебелец - изграждане на осветителна уредба около шадравана на Централен площад; Изграждане на беседка и прилежаща инфраструктура, с. Ресен. Изграждане на фундамент за автомобилна везна в землището на с. Шереметя

1.2.2. Група проекти за въвеждане на мерки за енергийна ефективност на административни публични сгради

Изграждане на фотоволтаична централа на покрива на административната сграда на Община Велико Търново

Реконструкция, модернизация и внедряване на мерки за енергийна ефективност в спортни зали към СК „Ивайло“ - Спортни зали „Север“

Основен ремонт сгради общинска собственост на територията на кметство с. Балван, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Малки чифлик, с. Хотница. Вътрешно преустройство на съществуващи етажи от административна сграда ул. „Хр. Караминков“ №19 за нуждите на административните структури и звена на Община В. Търново, Реконструкция на сграда Кметство с. Ресен.

Възстановяване на покрива на общинска сграда, находяща се на ул. „Капитан Георги Мамарчев“, гр. В. Търново

1.2.3. Група проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради

Община Велико Търново има готовност с 35 сгради с регистрирани сдружения на собственици в етажна собственост като в края на декември 2022 г. стартира подготовката чрез информационни кампании за кандидатстване по Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Мярка 1.3. Адаптация към изменението на климата

Група проекти 1.3.1. Опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми в община Велико Търново

Дейности по защита на населението от бедствия: Премахнати храстовидна и дървесна растителност на воден и въздушен откос на язовири общинска собственост с цел осъществяване на безопасна техническа експлоатация: Язовир „Вятра“ – с.Присово; Язовир „Тъмни лък“ – гр. Дебелец; Язовир „Долните лозя“ – с.Емен; Язовир „Акер дере“ – с.Ново село; Язовир „Абила“ – с.Балван.

Дейности по осигуряване на проводимост на речни участъци около мостови съоръжения: Извършени корекции и почистване на канавки с.Велчево; Извършени дейности по отстраняване на довлечена дървесина и транспортирането и до изградени депа от мостови съоръжения; Почистване на мостови съоръжения: „Бейски мост“, В.Търново, гр.Дебелец, Разчистване от наноси на р.Янтра в района на ЖП гара-Велико Търново; Почистване на последици от валежи: с. Вонеща вода; с. Велчево; с. Плаково; с. Къпиново

Възстановяване на стоманобетонен мост над река Белица на общински път VTR1010 /I-5/ Дебелец - жп гара Дебелец - Велико Търново, кв. „Чолаковци“, ул. „Сан Стефано“ (GAB 3110) по ПМС 292 от 12.12.2018 г. и по ПМС 96 от 25.04.2019 г. Изготвеният проект за консервационно - реставрационни работи по каменната структура на моста е внесен в Националния институт за недвижимо културно наследство в началото на 2022 г. Към настоящия момент строително-ремонтните дейности не се извършват. След съгласуване на работния проект от Националния институт за недвижимо културно наследство, ще се пристъпи към изпълнение на предвидените дейности, в частта на каменни зидарии и парапети.

Сензор за ниво на вода на моста над р. Янтра в ЖК „Чолаковци“

Мост над река Еньовица, с. Габровци /път Габровци - Пъровци/, с. Габровци; Възстановяване на мост - вилна зона, с. Габровци, с. Габровци

Изграждане на отводнително съоръжение намиращо се в източната част на с. Ресен, кръстовището на ул. „Георги Димитров“ и ул. „Димо Рогев“ и прилежащите жилищни сгради, Кметство с.Ресен

Изграждане на подпорна стена и канализация за ново спортно игрище, с местоположение от западната страна на стадион „Ивайло“, гр. Велико Търново

Група проекти 1.3.2. Разширяване/ доизграждане и създаване на нови паркови пространства в община Велико Търново

Системи за видеонаблюдение с. Арбанаси, с. Русаля, с. Ново село

През изминалата 2022г. са извършени разходи по поддържането и разширяването на системата за видеонаблюдение на територията на населените места в Община Велико Търново: с. Арбанаси – 7 993,11 лв.; с. Ново село – 5 998,80 лв.; с. Русаля – 6 958,00 лв. Общият брой изградени и разширени системи за видеонаблюдение в населените места е 27.

Детска площадка в парк „Бузлуджа“ - изграждане на подход за инвалиди, поставяне на ударопглъщаща настилка и въртележка за деца със специални потребности

През 2022 г. е изградена 1 нова детска площадка на ул. „Славянска“. Извършвани са основни ремонтни дейности и подновяване на съоръжения на 5бр. детски площадки.

В шест населени места са реконструирани обществени паркове и пространства в селата Присово, Беяковец, Балван, Русаля, Момин сбор, Ветринци, с финансиране по Програма „Инициативи на местните общности“

Мярка 1.4. Кръгова и ниско въглеродна икономика

Група проекти 1.4.1. Повишаване осведомеността за кръговата и ниско въглеродна икономика

В процес на изпълнение: BGENVIRONMENT-3.001-0006-CO2 Живей в кръговрата! Разреша проблема!, финансиран от ФМ на ЕИП, Опазване на околната среда и климатични промени (14.09.2021 - 13.09.2023), Бенефициент: Частно основно училище „Образователни технологии“, партньор - Средно училище „Вела Благоева“ - Велико Търново. Проектът се реализира в партньорство от 4 училища от гр. София, гр. Велико Търново и с. Дебрен, детски научен център „Музейко“ и Музея за наука и технологии в Осло. Въз основа на трансфер на опит от Норвегия ще бъдат създадени и пилотирани в мин. 9 училища в България 6 образователни програми за всички етапи на обучение, интегриращи модули, свързани с управлението на отпадъците и кръговата икономика, в конкретни теми от задължителното учебно съдържание. Разработени като електронни курсове с дигитални ресурси и видеоматериали към тях, те ще бъдат публикувани в двуезичен уебсайт и включени в Мудъл платформа с безплатен достъп, и ще може да се прилагат в реална и виртуална среда.

Група проекти 1.4.2. Изграждане на техническа инфраструктура за целите на кръговата и ниско въглеродна местна икономика

През периода не са предприемани действия за изпълнението

Група проекти 1.4.3. Насърчаване на чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика

Изпълнен: BG16RFOP002-6.002-0124-C01 Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност, ОПИК, (16.09.2022 - 20.02.2023)

В процес на изпълнение: BG16RFOP002-6.002-0518-C01 Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност, финансиран от ОПИК, (21.09.2022 - 21.07.2023), частен бенефициент

В процес на изпълнение: BG16RFOP002-6.002-0238-C01 Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност, ОПИК (16.09.2022 - 16.07.2023), частен бенефициент

4.2. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 2.

Таблица 4.2.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 2.

Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равнодостъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности

Мярка 2.1. Обогащаване на спектъра от социални услуги

Група проекти 2.1.1. Изграждане/адаптиране на нова социална инфраструктура за предоставяне на интегрирани социално – здравни услуги за възрастни хора

Проект BG05M9OP001-2.061-0002-C03 Разкриване на Дневен център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания, ОПРЧР (01.03.2021 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново - ремонтване и адаптиране помещения в сграда общинска собственост ул. „Цветарска“ 14, гр. Велико Търново, закупуване на лифтер, специализирани електрически легла и кушетка, транспортно средство - бус

С разкритата на 01.07.2022 год. социална услуга в общността - Дневен център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания, с капацитет 30 места, дейностите са организирани в ремонтирани и адаптирани функционални помещения на ул. „Цветарска“ № 14, ет.1 в град Велико Търново и за реализирането им е назначен екип от 13 души.

В Дневния център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания потребителите получават подкрепа, свързани с посрещане на ежедневните потребности, занимания за развитие на основни умения в зависимост от възрастта и личните нужди, занимателна трудотерапия, организиране на свободното време и разширяване на социалните контакти.

В Центъра се предоставят и иновативни дейности подкрепящи семействата на лицата с увреждания, краткосрочно настаняване в иновативната услуга

„Заместваща грижа“ на лицата с увреждания, за срок не по-дълъг от 14 дни в годината.

През 2022 год. общо услугите на социалната услуга са ползвали 36 бр. лица дневна грижа и 9 бр. лица са ползвали заместваща грижа.

Проект BG05M9OP001-2.004-0046-C06 Общностен център за деца и родители „ЦАРЕВГРАД“, ОПРЧР, (01.08.2016 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново

През 2022 г. услугата „Ранна интервенция на уврежданията и индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания“ (РИУ и ИППДУ) е предоставяна на общо 76 деца. Най-търсените специалисти в услугата продължават да са логопедите, като финалното решение е и за включване на други специалисти в работата с детето като специален педагог, психолог, рехабилитатор. Към услугата РИУ и ИППДУ е назначен педиатър. Специалистите на РИУ и ИППДУ осигуряват подкрепа на семейства с деца от 0 до 7 г. в риск от/със забавяне в развитието поради ниско тегло при раждане, недоносеност, хронично заболяване, липса на стимулиране и/или изоставяне в ранна детска възраст, норми и форми на поведение; с диагностицирано състояние/увреждане. Услуга РИУ и ИППДУ подкрепя естествените процеси на развитие и дава насоки на семействата за намаляване на процесите, благоприятстващи забавянето в развитието.

Екипът на услугата „Формиране и развитие на родителски умения и семейно консултиране и подкрепа“ (ФРРУ и СКП) е работил със 117 семейства (бъдещи родители и родители с деца до 7-год. възраст), като консултациите са по въпроси, свързани с ежедневните грижи за децата и справяне с трудни възпитателни ситуации, грижа за бременната и подготовка за раждане; кърмене; трудности при отглеждане и възпитание на детето; преодоляване на естествените „кризи“ в развитието на детето; психо-емоционално и физическо развитие на детето.

През 2022 г. екипът на ФРРУ и СКП е провел 223 индивидуални консултации; планирал е и провел 26 групови консултации на различни теми, свързани с бременността, раждането и грижите за децата; проведени са 147 информационни срещи и 61 информационни обхода. Екипът на услугата е извършил 43 домашни посещения на територията на Община Велико Търново. Оказана е подкрепа на бременни здравно неосигурени жени, в т.ч. срещи и консултации с акушерка, педиатър, юрист.

Услугата „Семеен център за деца от 0 до 3 години“ (СЦД) през 2022 година е ползвана ежесечно от средно между 5 и 12 деца. СЦД е място, където децата са изоставяне в една или няколко сфери на своето развитие усвояват нови навици за ежедневието си, получават индивидуално внимание с акцент върху конкретна потребност. Родителите от своя страна получават информация за това как се справя детето и какви са неговите реални възможности извън семейната среда. С

децата провеждат занимания детегледачки, а престоят им бива наблюдаван от медицинска среда.

Проект BG05M9OP001-2.019-0018-C01 „Разкриване на комплекс от социални услуги за деца“, ОПРЧР (01.08.2020 - 01.08.2022), Бенефициент Община Велико Търново

„Разкриване на Комплекс от социални услуги за деца“; Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите, Етап 2 - предоставянето на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства. В изпълнение на дейностите заложените по проекта продължава предоставянето на услуги в разкритата социална услуга „Комплекс от социални услуги за деца“ намираща се във Велико Търново на ул. „Симеон Велики“ №3 и включващ „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“ и „Преходно жилище за деца от 15 до 18 години. Проектните дейности са в изпълнение на Процедура „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите – етап 2 – предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги за деца и семейства“ – компонент 1“

Реализирани дейности: В изпълнение на проектните дейности в Комплекс от социални услуги за деца са работили 29 лица; Предоставена грижа и подкрепа на 24 деца в разкрития Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства. Предоставена необходимата подкрепа и консултиране на 27 родители и близки на деца с увреждания в разкрития Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства. Настанени 7 потребители в Преходно жилище за деца от 15 до 18 години.

За осигуряване на устойчивост на разкритите по проекта услуги, Община Велико Търново стартира необходимите действия по разкриването им като социални услуги, делегирани от държавата дейности, съгласно действащото законодателство. Получено е предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“, гр. Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, с капацитет 30 потребители, както и такова за създаване на социалната услуга „Преходно жилище за деца от 15 до 18 години“, гр. Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, с капацитет 8 потребители.

С Решение № 1011 от 30.06.2022 г. на ВТОБС, считано от 02.08.2022 г. е разкрит Комплекс от социални услуги за деца, гр. Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, включващ следните социални услуги, делегирани от държавата дейности: „Преходно жилище“ за деца от 15 до 18 години, с капацитет от 8 потребители и

„Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“, с капацитет 30 потребители.

Със средства от общинския бюджет за преходно жилище е закупен компютър - 1 бр.

Проект BG05M9OP001-2.090-0019-C01 „Центрове за дългосрочна грижа - новите социални услуги в Община Велико Търново“, ОПРЧР (01.08.2022 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Приключил BG16RFOP001-5.002-0004-C01 Изграждане на комплекс за социални грижи за възрастни хора и лица с умствена изостаналост, ОПРР (04.02.2019 - 31.01.2022), бенефициент Община Велико Търново

През 2021 год. е приключва реализацията на проектните дейности с изграждане на социалната инфраструктура за разкриването на 4 бр. „Център за грижа за лица с умствена изостаналост“ с общ капацитет 60 лица (места) в с. Церова кория, община Велико Търново и 1 бр. „Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване“ с капацитет 15 лица (места) в град Велико Търново, ул. „Симеон Велики“ № 3, вх. В. През 2022 год. стартира изпълнението на подписания Административен договор за осигуряване на безвъзмездна финансова помощ за нова дългосрочна грижа за възрастните и хората с увреждания – Етап 2.

Разкриват се пет нови социални услуги от резидентен тип: „Комплекс от социални услуги за лица с умствена изостаналост“, включващ: Център за грижи за лица с умствена изостаналост I село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места; Център за грижи за лица с умствена изостаналост II село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места; Център за грижи за лица с умствена изостаналост III, село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места и Център за грижи за лица с умствена изостаналост IV, село Церова кория, ул. „Втора“ № 28, с капацитет 15 места.

С разкриване на социалната услуга, от дирекция „Социално подпомагане“ – Велико Търново са настанени 43 потребители, оценени и изведени от Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, общ. Велико Търново. Предстои настаняване на оценени потребители от други специализирани институции за социални услуги, определени за закриване, съгласно Плана за действие за периода 2018-2021 г., за изпълнение на Националната стратегия за дългосрочна грижа. С разкриване на социалната услуга са назначени 22 лица за изпълнение на проектните дейности в Центрове за грижа за лица с умствена изостаналост село Церова кория, ул. „Втора“ № 28.

„Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване“, гр. Велико Търново с капацитет 15 места /предстоящ/. С разкриване на социалната

услуга ще бъдат назначени 11 души персонал. През 2023 год. предстои настаняване на потребители в социалната услуга.

Проект BG05M9OP001-2.062-0004-C02 „Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и с интелектуални затруднения“, ОПРЧР 214-2020 (22.12.2020 - 22.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново - основен ремонт сграда, закупуване на компютри, закупуване на кушетка и лифтер, лек автомобил

През 2022 год. е разкрита социалната услуга в общността - Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и с интелектуални затруднения, с капацитет 40 места в изпълнение на проект на Община Велико Търново по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. Социалната услуга временно бе предоставяна в помещения в село Пчелище до приключване адаптирането на сградния фонд в село Церова кория, общ. Велико Търново. За успешното реализиране на социалната услуга са назначени 10 души персонал. За 2022 год. услугите на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и лица с интелектуални затруднения са ползвани от 39 лица с интелектуални затруднения. За всяко от лицата има разработена програма за работа от екипа на услугата.

Социална услуга от резидентен тип Кризисен център за лица гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6, с капацитет 15 места;

През 2022 год. , на база на издадено от АСП предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Кризисен център за лица“, гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6 и Решение на ВТОБС, спазвайки разпоредбите на Закона за социалните услуги и Правилника за прилагане на закона за социалните услуги, е създадена специализираната социална услуга Кризисен център за лица с адрес: гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 6, с Капацитет 15 места

Социална услуга от резидентен тип Кризисен център за лица гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8, с Капацитет 15 места;

През 2022 год. , на база на издадено от АСП предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Кризисен център за лица“, гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8 и Решение на ВТОБС, спазвайки разпоредбите на Закона за социалните услуги и Правилника за прилагане на закона за социалните услуги, е създадена специализираната социална услуга Кризисен център за лица с адрес: гр. Велико Търново, ул. „Драган Цончев“ № 8, с Капацитет 15 места

Разкриване на социалната услуга „Асистентската подкрепа“

Съгласно Решение на Великотърновски общински съвет и в изпълнение на Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане, на територията на Община Велико Търново е създадена и функционира социалната

услуга „Асистентска подкрепа“ с адрес: гр. Велико Търново, пл. „Майка България“ № 2, с капацитет 208 потребители

Ползвателите на услугата към 31.12.2022 г. са общо 220 лица от град Велико Търново и от 18 населени места в общината. Потребителите се обслужват от 68 лица назначени на длъжност „Социален асистент. Общият брой на потребителите ползвали социалната услуга през 2022 г. е 311 лица. От стартиране на социалната услуга до края на 2022 г. 450 лица са заявили желанието си да я ползват, от тях 162 са през 2022 г. Към края на м. декември 2022 г. в Списък с чакащи за ползване на социалната услуга са включени 47 лица.

Група проекти 2.1.2. Разширяване на създадената мрежа от социални услуги на територията на Община Велико Търново

Проект BG05M9OP001-6.002-0077-C01 Патронажна грижа + в Община Велико Търново, ОПРЧР, (05.04.2021 - 21.10.2022), Бенефициент Община Велико Търново През 2022 г. продължи изпълнението на дейностите по проекта с общ размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ в размер на 1 442 040.65 лв. Проектът цели осигуряване на подкрепа, чрез предоставяне на патронажни грижи за възрастни хора и лица с увреждания, чрез услуги в домашна среда, както и подкрепа за адаптиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности във връзка с разпространението на COVID-19. За реализацията й ще се осъществят два типа дейности, разпределени в направления:

Направление I – дейност „Патронажна грижа“. Реализирани дейности: предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги и психологическо консултиране, както и подкрепа, чрез доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги на над 177 лица, в т.ч. хора с увреждания, възрастни хора в невъзможност от самообслужване, лица над 54 г., други уязвими групи, вкл. лица поставени под карантина във връзка с COVID-19, лица от рисковите групи за заразяване с COVID-19; Подкрепа на 229 лица от целевата група, от които 26 лица са ползвали услугата доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги. Услуги по проекта са ползвали лица от 17 населени места на територията на Община Велико Търново.

Направление II – дейност „Превенция на COVID-19 в социалните услуги, делегирани от държавата дейности“. Подкрепа на лицата назначени в социалните услуги, делегирани от държавата дейност, функциониращи на територията на Община Велико Търново, както и настанените потребители, чрез осигуряване на ЛПС, въвеждане на мерки за дезинфекция на сградния фонд, тестване на персонала и на потребителите за COVID-19, физическо разделяне/преграждане на

помещения, допълнителни плащания на персонала за положен извънреден труд, осигуряване на компютърна техника, планшети, телефонни апарати и др., с цел адаптиране и приспособяване на социалните услуги, делегирани от държавата дейности в контекста на епидемичната обстановка и осигуряване на възможности за тяхното предоставяне дистанционно (онлайн консултиране, скайп връзка и др.). През 2022 г. са реализирани: извършен ремонт на част от административната сграда, за обособяване на помещения за физическо разделяне и изолиране на потребители, в случай на положителен резултат за COVID-19 или изразена подобна симптоматика. Назначени общо 64 лица, като допълнителен персонал в 21 социални услуги, делегирани от държавата дейности, управлявани от Община Велико Търново. Подкрепени 454 потребители на социални услуги и 326 лица от щатния персонал на социалните услуги, делегирани от държавата дейност.

BG05M9OP001-6.004-0089-C01 Патронажна грижа + в Община Велико Търново (06.05.2022 - 06.11.2022)

Проект „Патронажна грижа + в Община Велико Търново, Компонент 2“

Проектът е естествено продължение на предходния, като за него е сключено Допълнително споразумение към Административния договор за предоставяне на БФП, с общ бюджет в размер на 2 169 863.05 лв.

В изпълнение на проектните дейности продължава осъществяването на двата типа дейности, разпределени в направления:

Направление I – дейност „Патронажна грижа“. През 2022 год. са реализирани: Подкрепа на 194 лица от целевата група, от които 25 лица са ползвали услугата доставка на храна, хранителни продукти и продукти от първа необходимост, вкл. лекарства, заплащане на битови сметки и заявяване и получаване на неотложни административни услуги. Услуги по проекта са ползвали лица от 17 населени места на територията на Община Велико Търново.

По Направление II – дейност „Превенция на COVID-19 в социалните услуги, делегирани от държавата дейности“

Реализирани дейности: Доставка на необходимите дезинфектанти и ЛПС на социалните услуги, функциониращи на територията на Община Велико Търново, делегирани от държавата дейност. Назначени общо 57 лица, като допълнителен персонал в 19 социални услуги, делегирани от държавата дейности, управлявани от Община Велико Търново. Подкрепа на 468 потребители на социални услуги и 316 лица от щатния персонал на социалните услуги, делегирани от държавата дейност.

Разширяване дейността на Домашен социален патронаж гр. Велико Търново, база Дебелец, осигуряване на ново оборудване и обзавеждане на базата на Кухнята майка

През 2022 г., продължава дейността на Домашен социален патронаж като комплекс от социални услуги, предоставяни в домашна среда. Услугите, предоставяни от Домашен социален патронаж са местна дейност, финансирана със средства от общинския бюджет. През 2022 г. от услугата „Доставяне на храна в дома“ са се възползвали общо 728 лица потребители на Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец и Домашен социален патронаж – Велико Търново, филиал с. Ново село от 18 населени места на територията на общината: гр. Велико Търново, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Ресен с. Велчево, с. Леденик, с. Присово, с. Пчелище, с. Церова Кория, с. Шемшево, с. Миндя, с. Балван, с. Ново село, с. Пушево, с. Момин сбор, с. Беляковец, с. Никюп и с. Русаля. През 2022 г., Домашен социален патронаж – Велико Търново разширява обхвата си, като са включени още 2 населени места, в които се доставя храна на лицата от целевата група. През 2023 г. предстои включването на още 2 населени места на територията на Община Велико Търново.

Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец, обезпечават нуждите от приготвена храна за 175 лица – потребители на следните социални услуги на територията на Община Велико Търново: Обществена трапезария (135 лица); Дневен център за деца и младежи с увреждания „Дъга“, гр. Велико Търново (25 лица) и Комплекс от социални услуги за деца „Вълшебство“ - „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“ (15 деца).

Социална услуга в общността „Обществена трапезария“

За осма поредна година Община Велико Търново продължава да предоставя социалната услуга в общността „Обществена трапезария“. Социалната услуга функционира целогодишно през всички 249 работни дни на годината, с капацитет 135 места, като през 2022 г. тя функционира с пълния си капацитет.

Услугата „Обществена трапезария“ подкрепя: самотно живеещи лица и семейства, получаващи минимални пенсии; лица с доказана липса на доходи и близки, които да се грижат за тях; лица и семейства на месечно подпомагане по реда и условията на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане; скитащи и бездомни деца и лица.

ЦНСТ I ул. „Ил. Драгостинов“ - закупуване на МПС с рампа за инвалиди

Закупен лек автомобил с рампа за инвалидни колички за нуждите на Центрове за настаняване от семеен тип I, II, III за младежи с увреждания и деца без увреждания гр. Велико Търново, на стойност 70 380, 00 лв. с ДДС;

Основен ремонт сгради общинска собственост на територията на кметство гр. Килифарево - помещение за нуждите на Център за работа с деца и младежи

Проект BG05SFPR003-1.001-0127-C01 Топъл обяд в Община Велико Търново, Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 (29.12.2022 - 01.01.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Община Велико Търново изпълнява Административен договор за предоставяне на БФП за изпълнение на проект „Топъл обяд в Община Велико Търново“, като стойността му е в размер на 505 612.80 лв. Проектът цели осигуряване на здравословна, разнообразна и питателна топла храна за обяд на хора, които не са в състояние сами или с помощта на свои близки да си осигуряват такава; осигуряване на подкрепа за преодоляване на основните идентифицирани лишения от храна и основни материали за осигуряване на нормални условия за живот на хора, които живеят в крайна бедност, изпитват тежки материални лишения и живеят в социална изолация; справяне с проблема на материалните лишения чрез подпомагане с храни и основна материална помощ; смекчаване и намаляване на бедността и преодоляване на социалното изключване. Целевата група е 200 лица в неравностойно социално положение да получат приготвена безплатна храна за обяд.

През 2022 г. са приети 206 бр. Заявления-декларации от кандидати за крайни бенефициенти по проекта, от които са одобрени 167 лица за потребители на проекта, които получават топъл обяд, считано от 03.01.2023 г.

Проект BG05SFPR002-2.001-0004-C01 „Грижа в дома в Община Велико Търново“ (2022 – 2023), финансиран от ПРЧР 2021 - 2027

Проект BG05SFPR002-2.001-0004-C01 „Грижа в дома в Община Велико Търново“, финансиране по Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027. На 07.11.2022 г. Община Велико Търново подписа Административен договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дейностите на стойност 1 763 341,80 лв. Проектните дейности стартират на 07.11.2022 г. и са за период от 12 месеца. В изпълнение на дейностите по проекта ще бъде осигурена грижа в домашна среда на над 330 възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания.

Закупени за нуждите на социалните услуги материални активи

През 2022 год. в сферата на социалните услуги на територията на Община Велико Търново са закупени за нуждите на социалните услуги материални активи за : Детска млечна кухня - работни маси и шкафове; Дом за пълнолетни лица с увреждания, с. Церова Кория - преносим компютър, компютърна конфигурация, заснемане, проектиране, остойносттаване и изграждане на пожароизвестителна система; Асистентска подкрепа - 3 бр. компютърна конфигурация; Дневен център за лица с увреждания „Дъга“ - интерактивен магичен под, беседка с ударопоглъщаща настилка; Център за социална рехабилитация и интеграция ул. „Бойчо войвода“ - закупуване на компютърна конфигурация, закупуване на цветна

копирна машина, многофункционална кушетка за кинезитерапия; Климатични системи за ЦРДМ, с. Малки чифлик, ЦРДМ, гр. Килифарево, ЦНСТ ул. „Никола Габровски“, Кризисен център, с. Балван, Центровете за социална рехабилитация и интеграция, Механизъм „Лична помощ“; ЦНСТ III ул. „Колоня Товар“ - закупуване на газов котел, ЦНСТ I и II ул. „Цветарска“ 14 - закупуване на бойлер с 2 серпентини ЦНСТ Церова кория - Доставка и монтаж на кухня.

Механизъм Лична помощ

В изпълнение на Закона за личната помощ и Наредба № РД-07-7 от 28.06.2019 г. за включване в механизма лична помощ, през 2022 г. Община Велико Търново, в качеството си на доставчик, продължи да организира и ръководи дейността по предоставянето на лична помощ.

През 2022 г. ползватели на лична помощ по реда на Закона за личната помощ са хората с трайно увреждане с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ и децата с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност без определена чужда помощ.

В изпълнение на дейностите по предоставяне и ползване на лична помощ, през 2022 г. са подадени и приети 141 броя Заявления-декларации за включване в механизма лична помощ от кандидати за ползватели и 144 броя Заявления-декларации от кандидати за асистенти по реда на Закона за личната помощ. Сключени са 179 броя тристранни споразумения за предоставяне и ползване на лична помощ и 179 броя трудови договори.

През 2022 г. 370 асистента са предоставяли лична помощ на общо 346 ползвателя, като от тях 65 са деца с увреждания.

За реализиране на механизма лична помощ, към 31.12.2022 г. Агенция за социално подпомагане е предоставила средства на Община Велико Търново в размер на 3 022 095,25 лв.

„Приеми ме 2015“

Към края на 2022 г. в област Велико Търново са утвърдени 97 приемни семейства, в т. ч. 14 семейства за община Велико Търново, като през 2022г. е утвърдено 1 ново приемно семейство. Семействата, в които няма настанени деца са 26, в т. ч. 2 семейства за община Велико Търново.

През 2022 г. децата, пребивавали в приемни семейства в областта са 112, като към края на 2022 г. са настанени 92 деца, от които 18 деца са с увреждания, в 71 приемни семейства. Четиринадесет са настанените деца в 12 приемни семейства за община Велико Търново.

От началото на 2022 г. са изведени 43 деца, от които 3 в община Велико Търново. Десет от децата, напуснали приемните семейства, са реинтегрирани в биологичните си семейства; 19 от децата - осиновени в страната, 5 - осиновени в

чужбина, 7 - настанени в социална услуга в общността и 2 деца - навършили пълнолетие.

Със сключеното Споразумение № ФС01- 0606/22.12.2022 г. за партньорство между Агенция за социално подпомагане и Община Велико Търново проектните дейности се удължават до 31.12.2023 г.

Мярка 2.2. Повишаване здравната грижа

Група проекти 2.2.1. Подобряване качеството на здравната инфраструктура

Извършване на външни и Вътрешни ремонтни дейности в Детските ясли, обновяване на оборудване и обзавеждане на здравните кабинети в детските заведения и училищата в Община Велико Търново

В бюджета на Община Велико Търново за 2022 г. са одобрени средства за финансиране дейността на 2 бр. „Здравен медиатор“ за посредничество в процеса на осигуряване достъп до здравни и социални услуги на представители на уязвими групи. Здравният медиатор работи с 1906 клиенти със здравни проблеми, вкл. във връзка с превенция на разпространение на COVID-19, оказвал е съдействие на общопрактикуващите лекари и Регионална здравна инспекция при провеждане на планови имунизации и профилактични прегледи, попълване на документация, съпровождане до здравни институции, информиране и консултиране на лица, пристигнали от чужбина и поставени под карантина във връзка с COVID -19, посещаване на лица, пристигнали от чужбина за спазване на карантината, съдействие за заверка на здравна документация, закупуване на лекарства на лица в рискови групи, дейности по промоция на здравето – здравно-информационни кампании, дейности по решаване на комплексни казуси.

Разкриване на „зелени коридори“. През 2022 г. продължи функционирането на разкрития от Община Велико Търново и СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД временен пункт за ваксиниране срещу COVID-19. Съгласно Заповед на Кмета на Община Велико Търново, имунизациите и реимунизациите на желаещите се извършиха от медицински екип (лекар и медицинска сестра) от системата на детско и училищно здравеопазване по график. Поставените във Временния имунизационен пункт дози от ваксините срещу COVID-19 са 74.

Център за обучение и превенция на зависимости

Насърчаване на раждаемостта вкл. чрез подпомагане на семейства и двойки, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми.

С Решение № 894/31.03.2022 г. на Великотърновски общински съвет за Общинска програма за асистирана репродукция – 2022 са одобрени средства в размер на 70 000 лв., в това число и преходния остатък за предходните две години 2020 г. и 2021 г. През календарната 2022 г. финансово са подпомогнати 26 двойки и семейства с репродуктивни проблеми, жители на Община Велико Търново. За изминалите 11 години са подкрепени и подпомогнати финансово над 200 семейства и двойки с

репродуктивни проблеми, някои от тях повече от един път. Първото бебе по програмата е родено през 2012-а година, а през 2022 г. се ражда бебе № 70. През единадесетгодишното реализиране на Общинска програма за асистирана репродукция са родени 70 бебета, от тях 12 двойки са близнаци.

Група проекти 2.2.2. Реализиране на проекти/ програми за превенция на здравето в Община Велико Търново

Програми за превенция на здравето

Реализиране на субституираща метадонова терапия и провеждане на дневни психорехабилитационни програми в „Център за психично здраве - Велико Търново“ ЕООД. През 2022 г. продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на „Център за психично здраве – Велико Търново“ ЕООД, „Програма за лечение с опиевидни агонисти и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди“; Реализиране на Общинска програма „Здрави деца в здрави семейства“; Кампании за превенция на тютюнопушенето; Кампании за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване и други); Кампания за превенция на употребата на алкохол; Кампании за превенция на затлъстяването. Община Велико Търново се присъедини към национална кампания „Евромеланома“ за превенция и ранно откриване на рака на кожата. Инициативата е организирана в продължение на 16 години в партньорство с Българско дерматологично дружество (БДД) и Глобална Коалиция за защита на правата на пациентите с меланома. Кампанията цели навременна диагностика, повишаване информираността на населението, относно възможните вреди от слънцето, както и правилна фотопротекция.

Реализиране на Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве; С Решение № 672/26.08.2021 г. на Великотърновски Общински съвет е приета Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве 2021 – 2026 г.; Реализиране на Програмата за превенция на наркотични зависимости сред младите; Реализиране на Програмата за превенция на наркотични зависимости сред младите хора в Община Велико Търново; Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване усложненията Като хипертония и диабет, поради затлъстяване сред учениците в Община Велико Търново“; Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване на наднорменото тегло, затлъстяването, гръбначните изкривявания и неправилните стойки сред децата и учениците от Община Велико Търново“.

Ремонт на спортна инфраструктура

През 2022 г. в Общински плувен басейн град Велико Търново е извършен вътрешен ремонт, който включва изкъртване на мазилката по тавана, шпакловка и боядисване, както и възстановяване покритието на чашата на басейна. Чрез

своевременното извършване на посочените ремонтни дейности се подобри материално-техническата база и се осигури нормалното функциониране на плувния басейн. Общата сума на извършеният ремонт е 22 285 лева.

Подмяна изкуствена настилка на тенис кортове на ул. „Мария Габровска“ 2А, гр. Велико Търново с обща площ 3 592 кв.м. - ОП „Спортни имоти и прояви“; Ремонт на „Салон за физическо възпитание и спорт“ в гр. Дебелец; климатици в Дворец на културата и спорта „Васил Левски“ и ОП „Спортни имоти и прояви“.

Подпомагане дейността на спортните клубове на територията на Община Велико Търново

С Решение № 212 от 25.06.2020 година на Великотърновски общински съвет бе приета „Наредба за финансово подпомагане на спортните клубове в Община Велико Търново“. Тя е адаптирана спрямо последните промени на Закона за физическото възпитание и спорта, както и с особеностите и състоянието на спорта в град Велико Търново. С приетата Наредба се определят условията, редът за законосъобразното и справедливо разпределение на финансовите средства отпуснати от Община Велико Търново за финансово подпомагане на спортните клубове. През 2022 година утвърдените финансови средства в размер на 150 000 лева са предоставени и усвоени като субсидия за целеви разходи от 31 броя спортни клубове.

През 2022 година ФК „Етър“ град Велико Търново продължи своето участие в Втора професионална лига. През този период Община Велико Търново подкрепи финансово клуба със средства в размер на 342 000 лева.

Планираните и реализирани прояви и през 2022 година изключително подпомогнаха спортните организации при осъществяването и провеждането на отделните прояви, което допринесе за повишаване на младежката спортна активност в общината.

Подпомагане провеждането на спортни прояви в и между училищата на територията на община Велико Търново

Община Велико Търново подпомогна осъществяването на стотици инициативи и спортни прояви извън ученическите игри. Осигури условия за спорт, спортни пособия с цел популяризиране на спорта сред учениците. Разходените средства за масов спорт и домакинства през 2022 година са размер на 62 620 лева.

През 2022 година са получени 44 869 лева за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт в детските градини и училищата. Средствата са предназначени за осъществяване на учебно тренировъчна и/или спортно състезателна дейност.

Ремонт на общински плуven басейн. През 2022 г. в Общински плуven басейн град Велико Търново е извършен вътрешен ремонт, който включва изкъртане на мазилката по тавана, шпакловка и боядисване, както и възстановяване покритието

на чашата на басейна. Чрез своевременното извършване на посочените ремонтни дейности се подобри материално-техническата база и се осигури нормалното функциониране на плувния басейн. Общата сума на извършеният ремонт е 22 285 лева.

4.3. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 3.

Таблица 4.3.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 3.

Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 2. „Съхраняване и многообразно съвременно представяне на културното и природно наследство за допринасяне формирането на убедителен местен културно -туристически продукт и регионален бранд“

Приоритет 3. Автентично наследство и бъдеще

Мярка 3.1. Съвременно експониране на културни – историческото наследство

Група проекти 3.1.1. Реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности

Сграфито пана - реставрация

Мярка 3.2. Подкрепа и стимулиране развитието на творчески индустрии

Група проекти 3.2.1. Група проекти за адаптиране на публична инфраструктура за нови пространства за култура и изкуство

Изграждане на скулптури „Глухарчета“ в открити градски пространства КТМД
Дирекция

Създаване на План за опазване и управление „Историческо селище Велико
Търново“

През 2022 год. са проведени работни срещи с авторите на План за опазване и управление /ПОУ/ за груповата културна ценност „Историческо селище-Велико Търново“ в първи етап, обхващащ архитектурните зони на главната улица: „Независимост - Ст.Стамболов“, „Опълченска-Пиколо-Ив.Вазов“ и „Христо Ботев-Х.Димитър“, Самоводската чаршия.

Изграждане на асфалтов пъмп трак в УПИ XI-3779, кв. 237, гр. Велико Търново
Поредно издание на Младежка скулптурна колония в м. Ксилифор с международно участие, организирано от ТД „Трапезица“ в партньорство с ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ - развиване и обогатяване на скулптурния парк, съпътстващи културни събития; симпозиум „Изкуство в природата“ в с. Габровци в партньорство с Арт група „Дупини със съпътстваща програма от други жанрове на изкуството и др.

Група проекти 3.2.2. Инвестиции в културна инфраструктура, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата

Проект BG16RFOP001-1.009-0007-C02 Разширение на „Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“, ОП „Региони в растеж“ 2014-2020г., (18.11.2020 - 18.05.2023), Бенефициент Община Велико Търново

На 01.09.2022 г. стартира изпълнението за доставка и монтаж на обзавеждане, оборудване и инвентар на Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“, като срокът за изпълнение е 150 календарни дни. В резултат на проведените процедури по реда на ЗОП и реализираните дейности през 2022 г. е изпълнен договора за СМР за разширяване на съществуващия Мултимедиен посетителски център. През 2022 год. Община Велико Търново изпълнява договора за финансиране на обща стойност 1 388 562, 31 с период на изпълнение 30 месеца.

Проект BG16RFOP001-1.009-0006-C02 „Реконструкция и обновяване на Музей „Възраждане и Учредително събрание“, ОПРР (18.11.2020 - 18.05.2023), Бенефициент Община Велико Търново

През 2022 г. е сключен договор за изпълнение на СМР като изпълнението на строително-монтажните работи по вид и количества се изпълнява по реда на сключения договор и указанията на Възложителя, при съблюдаване на зададения модел на изпълнение на проекта за обекта на интервенция и съгласно техническата спецификация, неразделна част от договора. В обхвата на проекта са включени интегрирани мерки и дейности за реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност, с което се цели намаляване разходите и улесняване експлоатирането на сградата. Инвестицията цели осигуряване на сигурна и съвременна среда за излагане и популяризиране на културното - историческото наследство, намиращо се в музея от епохата на Възраждането.

Инфраструктура на читалищата

НЧ „Надежда 1869“ – възстановяване на сграда исторически паметник на културата, гр. В. Търново, ПМС №188/21.07.2022 г., писмо №ФО-43/01.08.2022 г. на Министерство на финансите. Основен ремонт читалищна библиотека с. Самоводене

Община Велико Търново предостави за ползване на НЧ „Селски труд 1906“ с. Ялово, сграда /общинска собственост/ за развиване на читалищната дейност. Извършени са дейности по ремонти и поддръжка на 28 читалищни сгради в община Велико Търново

Фондовете се обогатяват в резултат изпълнението на проекти от Културния календар и Програма „Изкуство и култура“ - пленери и изложби в ХГ „Борис Денев“ и Изложбени зали „Рафаел Михайлов“. Регионалният исторически музей води постоянна политика по набиране на дарения на исторически артефакти и

документи, които представя всяка година на 1 -ви ноември, Деня на народните будители.

Група проекти 3.2.3. Дигитализация на културното наследство и музейните експонати Дигитализация на НКН

Продължаване на дигитализирането на части от архива на недвижимото културно наследство в общината.

Фото-документиране състоянието на културните ценности в града и населените места в общината; поддържане на архив на недвижимите паметници на културата и на монументалните и военни паметници в общината. Поетапна цифровизация на архива;

Експертите от дирекция „Култура, туризъм и международни дейности“ извършват постоянен мониторинг на съвременните монументални паметници. Изготвен е каталог и архив, в които се отразяват резултатите от мониторинга и предприетите мерки. Поетапно архивът се дигитализира.

Община Велико Търново участва в проект „Българските фестивали - дигитални перспективи“ на Българската фестивална асоциация, финансиран по Програма „Публики“ на Национален фонд „Култура“ в партньорство с общините Бургас и Русе; продължава поетапното дигитализиране на документацията, свързана с културно-историческото наследство на територията на общината; партньорски проекти с Държавен архив - Велико Търново за дигитално представяне на документи от техните фондове.

Създаване и поддържане на електронен регистър на паметници и мемориални знаци, както и данни за нематериалното културно наследство в региона, актуализиране и обогатяване на информацията за забележителностите на Велико Търново. Извършен бе ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности, на монументалните и военни паметници чрез обхождане и фото-документиране състоянието им като необходимо условие за тяхното поддържане, опазване и кандидатстване за финансиране по проекти. Създадени са 60 анкетни карти с техническа и снимкова документация на военните паметници за включване в сайта на военни паметници на МО и Областната комисия. Изготвени фишове образец 2 за старите бани на ул. „Крайбрежна“. Повдигнат бе статутът на църквата „Св. Николай“ в категория „национално значение“ чрез предоставяне на архивна документация и становище.

Група проекти 3.2.4. Стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии

По проект от Програма „Изкуство и култура“ е съфинансирано производството на документален филм, посветен на проф. Анчо Калоянов на режисьора Станимир Трифонов. Община Велико Търново подпомогна логистично заснемането на тв

сериал „Дяволското гърло 2“. Изнесени издания на кинофестивалите „София филм фест“, „Синелибри“ и „Карантина“; Лятно кино под звездите в партньорство със Синеленд; кинопрожекции в рамките на Програма Арт лято и програмата на Клуб ТАМ от Културния календар на Общината.

Участия в сдружения и събития

Традиционно участие в програмата „Европейски дни на наследството-2022“ и с музейни обекти на РИМ. Продължаване участието на Община Велико Търново в българското сдружение „АОСТКИН“ за обмяна на специалисти и практики по опазване на НКН, участие в семинари, международни форуми онлайн и др. с подкрепата и сътрудничеството на френската асоциация „Sites & Cites Remarquables“.

4.4. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 4.

Таблица 4.4.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 4.

Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна	
Приоритет 4. Инвестиции и растеж	
Мярка 4.1. Подобряване качеството на образователния процес чрез инвестиции в образователна инфраструктура	
Група проекти 4.1.1. Инвестиции за осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в детските градини	
	Възстановяване сградата на детска градина „Пинокио“, с. Самоводене, УПИ-І, кв. 37, по ПМС 250 от 04.09.2020 г. и ПМС 207/29.06.2021 г. - частичен ремонт на покрива на детската градина, включващ демонтаж на компроментирана поцинкована ламарина, монтаж на нова топло- и хидроизолация.
	Изграждане на ДГ в кв. „Картала“, гр. В. Търново. През 2022 год. са осъществени: изменение на общия устройствен план /ОУП/ на Община Велико Търново в обхвата на поземления имот Подробен устройствен план /ПУП/ - План за регулация /ПР/ и план за застрояване/ПЗ/; инвестиционен проект във фаза Технически проект Инвестиционният проект във фаза Технически проект за детска градина, съгласуван със съответните институции и контролни органи; Разрешение за строеж на сграда на детска градина въз основа на одобрения и съгласуван инвестиционен проект.
	Изграждане на ДГ за 120 места в кв. „Зона – В“, гр. Велико Търново
	ДГ „Вяра, Надежда и Любов“ с. Ресен- Довършителни дейности по подмяна на дограма

ДГ „Соня“, Велико Търново, През 2022 г. е извършен ремонт на покрива на сградата на ДГ „Соня“ на общата стойност 127 243 лева. Заложените дейности включват демонтиране на компрометираната дървена носеща конструкция и изграждане на нов покрив в т.ч. доизграждане на съществуващите и полуразрушени комини и коминни шапки, олуци и водосточни тръби. Резултатът от ремонтните дейности е осигурена защита на сградата и експлоатацията ѝ в нормална среда без опасност за здравето на децата и персонала.
ДГ „Здравец“, гр. В. Търново - Доставка и монтаж на детски съоръжения за детски площадки, доставка и монтаж на мебели
ДГ „Пролет“, гр. Велико Търново - доставка на уреди за детска площадка по програма ПУДООС, доставка и монтаж на мебели
ДГ „Първи юни“, гр. Велико Търново - доставка на оборудване за детски площадки по програма ПУДООС
ДГ „Шарения замък“ - Доставка и монтаж на климатични системи; Доставка и монтаж на детски съоръжения за детски площадки, доставка и монтаж на мебели, сенници за детските площадки за ДГ „Шареният замък“ град Велико Търново
ДГ „Иванка Ботева“ - дърво на сезоните по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ №BG05M2OP001-3.018-0001
ДГ „Ален мак“ - дигитално пиано по проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ №BG05M2OP001-3.018-0001, проектор „Звездно небе“
Община Велико Търново кандидатства по Национален план за възстановяване и устойчивост, Компонент 1 „Образование и умения“, Процедура чрез подбор BG-RRP-1.007 - „Модернизация на образователна среда“ с проектни предложения за следните образователни институции: ПЕГ „Проф. д-р А.Златаров“, ОУ „Бачо Киро“
Национална Програма „Хубаво е в детската градина“
Група проекти 4.1.2. Инвестиции в осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др.
Реконструкция на сграда на ПМГ „В. Друмев“ за осигуряване на едносменен режим на обучение. Проектът, на стойност 1 365 800 лв. включва изграждането на ИТ сектор, Спортен сектор и прилежащото им пространство. Преди началото на учебната 2022/2023 година ИТ секторът е изцяло завършен, което позволява гимназията да премине на едносменен режим. Напълно готови са и съблекалните с прилежащи им бани и тоалетни. В процес на изграждане е новия физкултурен салон.
Реконструкция на сграда на ОУ „Бачо Киро“, гр. В. Търново
Реконструкция на сграда на ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. В. Търново
Изготвяне на архитектурно-строителен проект ОУ „Бачо Киро“, гр. Велико Търново

СУ „Вела Благоева“, гр. Велико Търново - Ремонт на санитарните помещения в СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново, аудио-озвучителна техника по проект „Живей в кръговрата! Разреша проблема!“, № BG ENVIRONMENT - 3.00.1-006; брайлова машина; система за видеонаблюдение, преносим компютър
СУ „Емилиян Станев“, гр. Велико Търново - климатични системи; терминал за безконтактна инвентаризация, подопочистващи машини, бойлер, акордеон, обектив TAMRON 18-400 MM; компютърни конфигурации
СУ „Г. С. Раковски“, гр. Велико Търново – видеонаблюдение;проектори и интерактивен дисплей
ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ град Велико Търново - подмяна на настилката, разчертаване и оборудване на наличната площадка в южния двор на училището, финансиране от Програма за изграждане и основен ремонт на спортни площадки в държавните и общинските училища, Модул 2 „Основен ремонт на спортни площадки“, пожароизвестителна система
ОУ „Бачо Киро“, гр. Велико Търново - лабораторни уреди за опити, музикални инструменти, реконструкция на сграда, интерактивни мултитъч дисплеи, преносими компютри, преносими конфигурации и 3D принтер, информационен киоск, стереоскопична компютърна конфигурация, Изготвяне на архитектурно-строителен проект
ОУ „Христо Смирненски“, село Водолей- изграждане на беседка по проект ПУДООС
ОУ „П. Р. Славейков“, гр. Велико Търново - експериментална STEM оранжерия, площадки по ПУДООС, подопочистваща машина
ОУ „П. Р. Славейков“ град Велико Търново –асфалтиране на съществуваща спортна площадка и подвяна на оградата и входните врати, финансиране от Програма за изграждане и основен ремонт на спортни площадки в държавните и общинските училища, Модул 2 „Основен ремонт на спортни площадки“
Проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ОУ „П.Р.Славейков“ град Велико Търново“, финансиран със средства от НДЕФ и съфинансиране от Община Велико Търново. Инвестицията е в размер на 962 096 лева. През 2022г. стартира изпълнението.
ОУ „Димитър Благоев“, гр. В. Търново - Ремонт на санитарни помещения в ОУ „Димитър Благоев“, гр. В. Търново – 25 156 лева /съфинансиране от страна на Община Велико Търново - 15 000 лева/; компютърен модул с интерактивен дисплей,
ОУ „Хр. Смирненски“, с. Водолей - WiFi мрежа
Частичен ремонт на оградата на ОУ „Христо Смирненски“, село Самоводене
Частичен ремонт на училищната ограда ОУ „Христо Ботев“, село Ресен

ОУ „Д-р Петър Берон“, гр. Дебелец - детски съоръжения за училищна площадка по проект на ПУДООС
ПМГ „Васил Друмев“, гр. Велико Търново - реконструкция на сграда за осигуряване на едносменен режим на обучение; универсален шкаф за зареждане на лаптопи и таблети
ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. В. Търново - реконструкция на сградата, помпа за отоплителна инсталация; газова централа с два броя датчици; тенис маси
ПХГ „Св.Св. Кирил и Методий“ - Wi-Fi мрежа
Ремонт на външната част на стените на училищната сграда на ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“, град Велико Търново – 29 928 лева, поделени между ОУ „Христо Ботев“ град Велико Търново и ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“ град Велико Търново.
Спортно училище „Г. Живков“, гр. В. Търново - гребен тренажор, лаптоп
Център за подкрепа за личностно развитие - ОДК, гр. В. Търново - лаптопи, интерактивен дисплей за обучение
Общинско ученическо общежитие „Колю Фичето“ - компютърни конфигурации
Национална програма „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата на предучилищното и училищното образование“. През 2022 г. по програмата са реализирани дейности по подобряване качеството и възможностите за електронно обучение в системата на предучилищното и училищното образование, осигуряване на достъп до съвременни информационни и комуникационни технологии, внедряване на образователни иновации и създаване на условия за устойчивото им развитие.
Проект „Образование за утрешния ден“ – целта е отварянето на образованието и образователните институции към дигиталните технологии чрез внедряването на нови решения за по-добро персонализирано обучение, което да позволи на учителите да предприемат мерки с по-точни и ефективни подходи към всеки отделен учещ и повишаване на мотивацията чрез насърчаване на самостоятелното обучение и самооценка, включително извън класната стая. През 2022 г. по проекта са реализирани дейности на обща стойност 8 773 лв.
Проект „Равен достъп до училищно образование“ – целта е недопускане прекъсването на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. С помощта на планирани обучения за педагогическите специалисти се цели насърчаване за придобиване и усъвършенстване на цифрови умения, използване на иновативни методи за преподаване и учене. През 2022 г. по проекта са реализирани дейности на обща стойност 6 284 лв.
Проект „Подкрепа за успех“. От Община Велико Търново в проекта са включени 15 училища - ОУ „П.Р. Славейков“ гр. Велико Търново, ОУ „Христо Ботев“ гр. Велико Търново, ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“, ПЕГ „проф. Асен Златаров“, СУ „Вела

	Благоева”, СУ „Владимир Комаров”, СУ „Г. Раковски” гр. В. Търново, ОУ „Васил Левски” с. Леденик, ОУ „П. Р. Славейков” с. Церова кория, ОУ „Св. Иван Рилски” с. Балван, ОУ „Христо Смирненски” с. Самоводене, ОУ „Христо Ботев” с. Ресен, ОУ „Христо Смирненски” с. Водолей, ОУ „д- р П. Берон” град Дебелец и ОУ „Неофит Рилски” гр. Килифарево. През 2022 г. са реализирани дейности на обща стойност 48 574 лева.
	Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование”. Проектът подпомага ранното обхващане и образователното приобщаване на деца от уязвими групи в предучилищното образование, подкрепя достъпа им до качествено образование, укрепва социалното им приемане и сближаване за изграждането им като пълноценни граждани и за успешна професионална, социална и личностна реализация.
	Проект „Подкрепа за приобщаващо образование”. От Община Велико Търново в проекта са включени 4 училища – ОУ „Димитър Благоев”, ОУ „Бачо Киро”, СУ „Емилиян Станев”, СУ „Вела Благоева”, и 3 Детски градини – ДГ „Иванка Ботева”, ДГ „Ален мак” и ДГ „Св.Св. Кирил и Методий”. През 2022 година по проекта са реализирани дейности на обща стойност 71 308 лева.
	Национална програма „Иновации в действие”. През 2022 г. програмата е насочена към подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на природните науки, дигиталните технологии, инженерното мислене и математика (STEM).
	Национална програма „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници”, Програмата е насочена към намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система на учениците от уязвимите групи и се реализира в ОУ с. Водолей, ОУ с. Балван, СУ „Вл.Комаров”, СУ „Г.С.Раковски”
	Национална Програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците”. През 2022 г. Център за подкрепа за личностно развитие – ОДК, град Велико Търново работи по Модул 1 „Изграждане на съвременни кабинети за работа на децата и учениците в различни направления – науки, технологии, изкуства, спорт, както и за логопедична работа”.
	Национална Програма „Заедно за всяко дете”
	Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда”, Модул 5 Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата” в ДГ „Ивайло”, ДГ „Евгения Кисимова”; ДГ „Здравец”; ОУ „Христо Ботев”; СУ „Г.С.Раковски”;
	Национална програма „Без свободен час” - работа с деца от уязвимите групи в 11 училища

	На основание Наредба за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование през 2022 година с ФО №30/21.06.2022 г. в Община Велико Търново са получени 30 595 лева. Средствата са предоставени за работа с деца и ученици от уязвими групи в 5 учебни институции
	Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“
	Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“
	Национална програма „Отново заедно“
	НП „Заедно в изкуствата и спорт“
	Програма „Еразъм +“. Общо 5 от училищата и детските градини на територията на община Велико Търново са реализирали проекти по програмата: СУ „Емилиян Станев“ в партньорство с училища от 6 държави – Чехия (координатор), България, Португалия, Испания, Италия, Турция (прогимназиален етап); 5 държави: Франция (координатор), Сърбия, България, Кипър и Италия (гимназиален етап). СУ „Владимир Комаров“ – „Бъдещето е в нас“ /януари 2021г. – декември 2022г./ с партньори училища от Полша, Италия, Турция, Гърция и Литва. ПМГ „Васил Друмев“ „Техники за визуализация на мисленето като средство за повишаване на културните познания“ с партньори училища от Литва, Испания и Полша. ДГ „Слънце“ „Експериментирайки, откриваме света около нас“ с партньори от Словения /координатор/, България, Литва, Гърция и Турция.
	Група проекти 4.1.3. Създаване на условия за професионална подготовка на учениците и по-високо качество на образователния процес
	НП „Обучение за ИТ умения и кариера“ – 2022 г.
	BG05M2OP001-2.016-0003-C01 Модернизация на Национален военен университет "В. Левски"- гр. Велико Търново и Софийски университет „Св. Климент Охридски“- гр. София, в професионално направление 5.3 Компютърна и комуникационна техника, ОПНОИР (19.07.2021 - 31.12.2023), Бенефициент: Национален военен университет „Васил Левски“
	В процес на изпълнение: BG05M9OP001-1.057-0271-C02 Подобряване адаптивността на работните места във Вимар ООД и Винтидж Рест ООД, чрез включване в обучения, финансиран от ОПРЧР (29.11.2019 - 06.02.2023), частен бенефициент
	Национална програма „Активиране на неактивни лица“, компонент 1 „Работа с неактивни лица“
	Регионална програма за заетост
	Програма „Старт на кариерата“
	Мярка 4.2. Дигитализация и развитие на НИРД в подкрепа на местната икономика
	Група проекти 4.2.1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации в подкрепа на местната икономика

	<p>В процес на изпълнение: BG05M2OP001-2.016-0019-C01. Иновативно образование в хуманитарни и социални науки чрез цифрова трансформация и модернизация на учебните програми във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Югозападен университет „Неофит Рилски“ и Техническият университет в Габрово в партньорство с чуждестранни университети от Гърция, Полша и Румъния. (26.07.2021 - 31.12.2023), Наука и образование за интелигентен растеж, Бенефициент: Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“</p>
	<p>В процес на изпълнение: BG06RDNP001-16.001-0038-C03 Разработване и внедряване в практиката на нови методи за повишаване на репродуктивните способности на пчелните семейства, с. Буковец, финансиран от ПРСР (14.12.2020 - 01.09.2025), ДЗЗД ОПЕРАТИВНА ГРУПА ПЧЕЛА</p>
	<p>В процес на изпълнение: BG16RFOP002-1.005-0141-C01 Машабируема технология за мониторинг на enterprise/институционални мрежи, с вграден Изкуствен Интелект и Машинно Обучение, с цел ранно предупреждение и превенция на рискове, финансиран от ОПИК (20.07.2018 - 09.01.2023), бенефициент: ПРОГРАМИСТА ЕАД, партньор: ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ.СВ. Кирил и Методий“</p>
	<p>Изпълнен: BG16RFOP002-1.016-0006-C03 Създаване на лабораторен център за събиране и поддържане на глобални бази данни, ОПИК (01.07.2020 - 08.08.2022), Бенефициент: Сдружение „Сдружение знание-интензивно развитие“ - създадена нова споделена клъстерна инфраструктура – Център за събиране на глобални данни; осигурен ресурсен капацитет за иновационната дейност на клъстера – назначен иновационен и научно-изследователски персонал;</p>
	<p>BG05M2OP001-2.016-0005-C01 Модернизация на Югозападен университет „Неофит Рилски“–гр. Благоевград, Национален военен университет „Васил Левски“ - гр. Велико Търново и Софийски университет "Св. Климент Охридски"–гр. София, в професионални направления 5.3 Комуникационна и компютърна техника, 4.4 Науки за земята и 3.7 Администрация и управление, ОПНОИР (19.07.2021 - 31.12.2023), Бенефициент: Югозападен университет „Неофит Рилски“ с партньори Национален военен университет „Васил Левски“- В. Търново, СУ „Св. Климент Охридски“ и асоциираните партньори- Академия за сухопътни войски „Николае Балческу“ Сибиу, Университет „Спиру Харет“ Букурещ и Технически университет по строително инженерство-Букурещ.</p>
	<p>Група проекти 4.2.2. Дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от ИНДУСТРИЯ 4.0</p>
	<p>В процес на изпълнение: BG06RDNP001-16.001-0042-C03 Интернет платформа „Всичко за овцете“, финансиран от ПРСР, (06.01.2021 - 01.09.2025), частен бенефициент</p>

Допълнен, проекти финансирани по проекти от ЕС	
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.008-0167-C02 Повишаване на конкурентоспособността на Биологично животновъдно стопанство чрез инвестиции в биосигурност в с. Къпиново, финансиран от ПРСР 2014-2020 (18.04.2022 - 01.10.2023)
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.002-0114-C01 Закупуване на трактор, пръскачка вентилаторна, мулчер, греjder реголвач, гр. Дебелец, финансиран от ПРСР (16.03.2021 - 16.03.2023), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0320-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин В. Д. Т. в землището на град Велико Търново, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, ПРСР 2014-2020, (19.03.2021 - 19.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0896-C01 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства по метода на биологичното производство в пчелин на земеделски стопанин Д.Ц.Д в землището на село Габровци, община Велико Търново, област Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, финансиран от ПРСР, (22.03.2021 - 22.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0164-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин Д. К.Б. в землището на град Дебелец, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, финансиран от ПРСР (17.03.2021 - 17.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-1892-C03 Отглеждане на трайни насаждения от сливи, ябълки и орехи и създаване на ново насаждение от сливи в стопанството на земеделски стопанин З. В. В. в землището на село Вългевци, община Велико Търново, област Велико Търново, финансиран от ПРСР (23.03.2021 - 23.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.002-0063-C03 Кандидатстване по процедура чрез подбор на проектни предложения № BG06RDNP001-4.002 по подмярка 4.1.2. "Инвестиции в земеделски стопанства по Тематична подпрограма за развитие на малки стопанства" за закупуване на селскостопанска техника - колесен трактор, челен товарач, ремарке, косачка роторна, плуг, багерна уредба, брана, гр. Килифарево, финансиран от ПРСР (10.02.2021 - 10.02.2023), частен бенефициент
	Приключен: BG14MFOP001-2.011-0013-C03 Изграждане на допълващи съоръжения към пъстървово стопанство в с. Къпиново, община Велико Търново, финансиран от Програма за морско дело и рибарство (27.07.2020 - 27.07.2022)

В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.008-0004-C02 Повишаване конкурентоспособността на птицефермата на К. М. Ш. чрез инвестиции в системи за подобряване на биосигурността и закупуване на оборудвани клетки за кокошки-носачки, гр. Дебелец, финансиран от ПРСР (18.04.2022- 01.10.2023), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0798-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин К. М. Д. в землището на село Дичин, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, финансиран от ПРСР (17.03.2021 - 17.09.2025), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.001-0136-C02 Отглеждане на трайно насаждение от арония и създаване на ново трайно насаждение от сливи от млад земеделски стопанин М. П. Ц., финансиран от ПРСР, (12.11.2019 - 12.05.2024), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-1313-C02, Отглеждане на зеленчукови и овощни култури и създаване на нови трайни насаждения и оранжерии в стопанството на М. Н. Б. в землището на град Дебелец, община Велико Търново, област Велико Търново, финансиран от ПРСР (26.03.2021 - 26.09.2025), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0048-C02 Отглеждане и създаване на нови трайни насаждения от сливи и увеличаване на броя на пчелните семейства в стопанство на М. Т. Г. в землището на село Габровци, община Велико Търново, област Велико Търново, финансиран от ПРСР (19.03.2021 - 19.09.2025), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-0206-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин П. А. А. в землището на село Самоводене, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, финансиран от ПРСР, (17.03.2021 - 17.09.2025), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-1578-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства по методите на биологичното производство в пчелин на земеделски стопанин П. Н. Н. в землището на село Велчево, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, финансиран от ПРСР (15.03.2021 - 15.09.2025), частен бенефициент
В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.001-0296-C01 Отглеждане на пчелни семейства и трайно насаждение от сливи и създаване на ново трайно насаждение от сливи отглеждани по методите на биологичното производство от млад земеделски стопанин П. Д. А., финансиран от ПРСР (22.10.2019 - 22.04.2024), частен бенефициент

	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-2486-C02 Отглеждане на овощни и зеленчукови култури и увеличаване на трайните насаждения в стопанството на П. В. И. в землището село Емен, община Велико Търново, област Велико Търново, финансиран от ПРСР (19.03.2021 - 19.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.001-0622-C01 Отглеждане на трайни насаждения и създаване на нови трайни насаждения от сливи отглеждани по методите на биологичното производство от млад земеделски стопанин Р И Д в землището на град Елена, община Елена, област Велико Търново и село Беляковец, община Велико Търново, област Велико Търново, ПРСР (22.10.2019 - 22.04.2024)
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.001-0378-C01 Отглеждане на трайни насаждения от сливи и кайсии и създаване на нови трайни насаждения от сливи отглеждани по методите на биологичното производство от млад земеделски стопанин С Б Г в землището на село Ресен, община Велико Търново, област Велико Търново, ПРСР (23.10.2019 - 23.04.2024), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.012-0475-C01 Подпомагане развитието на стопанството на земеделски стопанин С П С, ПРСР (21.12.2022 - 01.11.2023), частен бенефициент
	BG06RDNP001-6.001-0160-C01 Отглеждане и увеличаване на броя на млечни кози в стопанство на млад земеделски стопанин С Г Д отглеждани по методите на биологичното производство, ПРСР (23.10.2019 - 23.04.2024), частен бенефициент
	BG06RDNP001-6.001-0160-C01 BG06RDNP001-6.007-1328-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин С П С в землището на село Въглевци, община Велико Търново, област Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед, ПРСР (06.04.2021 - 06.10.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-1235-C02 Отглеждане на пчелни семейства и подобряване на икономическото развитие в стопанството на Т М, с. Никюп, ПРСР (19.03.2021 - 19.09.2025), частен бенефициент
	В процес на изпълнение: BG06RDNP001-6.007-2143-C02 Отглеждане и увеличаване на броя на пчелните семейства в пчелин на земеделски стопанин Т Н К в землището на село Ветринци, община Велико Търново и модернизиране на оборудването за добив на пчелен мед
	BG06RDNP001-6.007-1972-C03 Отглеждане на зеленчукови и овощни култури и създаване на ново трайно насаждение от череша в стопанство на Ц Е Г в землищата на село Росно, община Златарица и село Ново село, община Велико Търново, ПРСР (17.03.2021 - 17.09.2025), частен бенефициент

4.5. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 5.

Таблица 4.5.1.Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 5.

Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна	
Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие	
Дигитализация, повишаване на административния капацитет и добро управление	
5.1. Прилагане на мерки, свързани с ресурсната и планова обезпеченост в Община Велико Търново	
	Електронни услуги за гражданите и бизнеса
	<p>Реализираните от Общинската администрация инициативи, както и тези, които са в процес на работа, са ключов приоритет по осигуряване на лесен и достъпен интегриран подход за комуникация на гражданите и бизнеса с общината и прилежащите структури.</p> <p>През 2022 год. са осъществени следните дейности:</p> <p>Одобрено заявление за присъединяване на доставчик на електронни административни услуги към Средата за електронни плащания чрез използване на Централен Виртуален ПОС терминал (ЦВПОС). В резултат и на одобрените заявления относно реализираното присъединяване към Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги за централизирано заявяване на електронни административни услуги (ЕАУ) чрез електронни форми (е-форми) и Средата за електронни плащания, част от информационната система за е-форми, Община Велико Търново предоставя възможност за заявяване от гражданите и бизнеса на 147 електронни административни услуги, достъпни през Единния портал за достъп до електронни административни услуги на уеб адрес https://egov.bg. През 2022 година са заявени и заплатени 80 услуги по електронен път, посредством Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги за централизирано заявяване на електронни административни услуги (ЕАУ) чрез електронни форми (е-форми).</p> <p>За улеснение на гражданите и бизнеса, е налична електронна услуга за проверка и заплащане на местни данъци и такси посредством платежен оператор ePay.bg, достъпна на уеб адрес https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/mestni-danaci-i-taksi/. Годишната справка за 2022 година, относно проверка и заплащане на местни данъци и такси, е свързана с обработване на 2 908 извършени плащания, в размер на 98 329,32 лв.;</p> <p>Община Велико Търново е участник в Средата за електронен обмен на съобщения (СЕОС), посредством дейности, включващи: изпращане и получаване на документи от други администрации, участници в обмена; запитвания за състояние</p>

на регистриран документ; следене на цялостното състояние на изпратена и получена документация. Годишната справка за 2022 година, относно извършен електронен обмен на документи, е свързана с обработване на 2 631 съобщения; Община Велико Търново е свързана към Системата за сигурно електронно връчване (ССЕВ), посредством дейности, включващи: изпращане и/или получаване и съхраняване на електронни документи за/от публични органи, физически и юридически лица. Платформата е достъпна на уеб адрес <https://edelivery.egov.bg>. Годишната справка за 2022 година, относно извършен електронен обмен на документи, е свързана с обработване на 853 получени съобщения;

За издаване на удостоверения Община Велико Търново използва справки от регистри, като съдържащите се в тях данни се извличат от администрациите автоматизирано по електронен път чрез средата за междурегистров обмен RegiX. Годишната справка за 2022 година, относно извършени справки до регистри, е свързана с обработване на 3 394 заявки;

На официалния Интернет портал на Община Велико Търново на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg>, визуализирана посредством страничен панел на всяка уеб страница, е налична Интернет услуга Free Call. Услугата улеснява връзката с гражданите и бизнеса посредством безплатно обаждане или изпращане на съобщение до общинската администрация. Годишната справка за 2022 година, е свързана с обработване на 675 съобщения и обаждания;

На официалния Интернет портал на Община Велико Търново е налична платформа „Гражданите - Велико Търново“, достъпна на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/grazhdanite-vt/>, на която посредством интерактивна карта всеки гражданин може да подаде сигнал за нередност или проблем, чрез локализация, детайлно описание и изображения, с поддръжка на подробна навигация и филтриране на сигнали по различни критерии. Годишната справка за 2022 година относно сигнали със статус подаден/обработен/разрешен/обещан, е свързана със 156 сигнала;

Община Велико Търново предлага електронни административни услуги, достъпни на уеб адрес <https://www.veliko-tarnovo.bg/bg/ecity/eservices/>. Годишната справка за 2022 година, е свързана с подадени и обработени 174 електронни заявления, както следва:

Общата статистическа информация от дейности на Центрове за административно обслужване (ЦАО), свързана с обслужване на гражданите и бизнеса показва следното: Общ брой документи: 62 018, от които: 34 195 входящи документи, 21 032 изходящи документи, 6 791 вътрешни документи.

Предвид разпоредбата на чл.23, ал. 3 от Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги е

	създадена необходимата организация за поддържане в актуално състояние на информацията в ИИСДА, за таксите и сроковете за предоставяните услуги, както и начините на заплащане и начините на получаване за всяка услуга.
	Компютри и хардуер; компютърна конфигурация Кметства в с. Ресен и с. Плаково, Кметство с. Самоводене - графична станция с ОС, софтуерни функционалности за управление на общинска собственост, внедряване на модул Archimed WebCheck
	ОИЦ - Велико Търново - в подкрепа на европейското развитие на област Велико Търново
	Проект BG16RFOP001-8.001-0028-C01 „Подкрепа на Община Велико Търново за изпълнение на Инвестиционната програма по Приоритетна ос 1 на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020“, ОПРР (09.09.2016 - 09.09.2023), Бенефициент Община Велико Търново
Партньорства за реализиране на ИТИ	
	5.2. Интегрирани териториални концепции в партньорство с общините Габрово, Горна Оряховица и Дряново в 3 тематични направления - свързаност и достъпност на територията, опазване на околната среда и биологичното разнообразие, оползотворяване на туристическия потенциал на ниво - регион и в контекста на културно-историческа дестинация „Българска архитектура и занаятчийство“
	Създаване на Клъстер Велико Търново. Мярката е в процес на подготовка, обсъждане и консултации със заинтересованите страни. Сериозна пречка за изпълнението е нестабилната икономическа обстановка в страната.
Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал	
	5.3. Визия и стратегия за устойчивото развитие на културата и туризма в община Велико Търново
	Международно туристическо изложение „Културен туризъм“
	След двугодишно прекъсване от 14 до 16 април 2022 г. „Царевград Търнов“ организира 17-то издание на Международното туристическо изложение „Културен туризъм“. Най-авторитетната платформа за обмен на добри практики в областта на културата и туризма събра общини, културни институти, компании, граждански сдружения, дипломатически мисии и представители на институциите от страната и чужбина.
	„Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“
	След едногодишно прекъсване през 2022 г. „Царевград Търнов“ ЕООД успя да организира с голям успех 11-то издание на „Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“. За пореден път АЕК „Самоводска чаршия“ се превърна в средище на култура и развлечение, като привлече голям брой туристи от страната и чужбина, любители на изкуството и множество занаятчии.

	Коледен базар в парк „Марно поле“
	След пауза заради пандемията през 2022 г. по своя маршрут тръгна и вече обичайният за Велико Търново коледен автобус.
	Представяне на Велико Търново и региона на туристически изложения в страната и чужбина
	През 2022 г. община Велико Търново чрез туристическата агенция „Царевград Търнов“ е представена на следните изложения: Международно туристическо изложение FITUR – Мадрид, Испания (19-23.01.2022 г.); „Ваканция и СПА Експо“ - София (24.02.-25.02.2022 г.); „Уикенд туризъм“ – Русе (16.06. – 18.06.2022 г.); Международно туристическо изложение World Travel Market (WTM) – Лондон Великобритания (07.11. - 09.11.2022 г.); Международно туристическо изложение TTR - Букурещ, Румъния (10.11. – 13.11.2022 г.); Международно туристическо изложение Philoxenia – Солун, Гърция (18.11. – 20.11.2022); Международно туристическо изложение IBTM – Барселона, Испания (29.11. – 01.12.2022).
	Фестивали с международно участие
	<p>XXV Старопланински събор „Балкан фолк“ с участието на 110 фолклорни състави и над 1500 изпълнители от цяла България и участници от Черна гора.</p> <p>XXIV Международен фолклорен фестивал-Велико Търново 2022 с участието на групи от България, Грузия, Египет, Северна Македония, Мексико и Бурса, Турция, формация и от Мароко, наблюдаван от над 10 хил. зрители.</p> <p>XX Международен конкурс за млади поп изпълнители „Сребърна Янтра“ с участие изпълнители от 26 държави, сред които: Южна Африка, Кипър, Италия, Испания, Португалия, Словения, Армения и др.</p> <p>Международен фестивал за класическа камерна музика Arbanassi Summer Music</p> <p>Международен средновековен фестивал „Иван Александър - любов и дипломация“</p> <p>Международен фестивал на военните духови оркестри</p> <p>Международен театрален фестивал „Лято, кукли и приятели“ провел се в периода юни-септември с участието на трупи от Монополи (Италия), Хихон (Испания), Лисабон (Португалия), Букурещ (Румъния) и Тирана (Албания). Популяризиране на съвременните постижения на куклено-театралното изкуство</p> <p>IX Международен конкурс за вокална и инструментална музика „Звукът навремето“</p> <p>Международен филмов фестивал „Карантината“</p> <p>Симпозиум „Изкуство-Природа“ Габровци</p> <p>Международен симпозиум по лендарт с участието на артисти и гости от Румъния, САЩ, Испания, Гърция, Иран, Южна Корея, Италия, Турция и България.</p>
	Концерти

	<p>Концерт на Дина и Мел Дина Бушич и Мелита Ивкович, Задар, Хърватска; Концерт на група "Ла Туна" от Университета Алкала, Мадрид. Испания. Летен театър; В програмата на Летен сезон на българските оперни театри „Сцена на вековете“ бяха включени два концерта на оркестъра на замъка Шьонбрун, Виена, Австрия, преминали при огромен зрителски интерес.</p>
	<p>Продължаване участието на Община Велико Търново в българското сдружение „АОСТКИН“ за обмяна на специалисти и практики по опазване на НКН, участие в семинари, международни форуми онлайн и др. с подкрепата и сътрудничеството на френската асоциация „Sites & Cites Remarquables“.</p>

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО

Въпреки трудностите и предизвикателствата, породени от продължаващата пандемия, политическата, финансова и икономическа нестабилност, е реализиран напредък в изпълнението на плана. Финансирането на повечето проекти и дейности през отчетната година е от европейските фондове, Оперативните програми за предходния период 2014-2020 г., държавния и общинския бюджети.

Политиката за местно развитие на Община Велико Търново през периода 2021-2027г. да продължи да се провежда в съответствие с националните и регионални цели и приоритети за развитието в България и с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и да допринесе в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Това условие е залегнало в основата на разработения ПИРО, който е със 7-годишен период на действие.

Препоръчва се настоящата структура на доклада да бъде продължена и в следващите години, за да може по-лесно да се проследява напредъка на ПИРО. В същото време единната структура ще подпомогне по-качественото, лесно и пълно разработване на предстоящите междинна и окончателна оценка на ПИРО.

В резултат на проведения годишен преглед за напредъка в изпълнението на Плана за интегрирано за развитие на община Велико Търново 2021-2027 г. и подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа имаме следните препоръки:

- ⇒ Препоръчително е да се извърши актуализация на стратегическата част на ПИРО, в съответствие с разпоредбите на ЗРР и с цел включване на възможности за финансиране в съответствие с одобрени от Европейската комисия следните програми: Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България; Програма за развитие на регионите 2021-2027г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г.; Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“; Програмите за трансгранично сътрудничество; Програма „Образование“ 2021-2027 г.; Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г.; Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.; Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ); Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 г.
- ⇒ Да се разработи Приложение 1А Индикативен списък на важни за общината проекти, при условията на Методически указания за разработване и прилагане на плановете за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ): Условието за включване на конкретни проектни идеи по дадена мярка в Приложение №1А е

общината съвместно с партньорите да са преценили, че (1) съответният проект е от особена важност за развитието на общината и следва да бъде реализиран приоритетно и (2) съответният проект да има известна степен на проектна готовност. В тази връзка е възможно на етапа на изготвяне на ПИРО общината да няма готовност със списък съгласно Приложение №1А, а той да бъде добавен по-късно, при актуализация на програмата за реализация на плана. Включените в списъка проекти следва да бъдат тясно обвързани с ключовите приоритети за развитие, а в програмата за реализация да бъде обоснован приносът им към тях. Списъкът с проекти може да бъде актуализиран, като нови проекти се включват при спазване на принципа на партньорство чрез съответните мерки от комуникационната стратегия.

- ↗ Да се инициират партньорски проекти със съседни общини и други заинтересовани страни. Необходимо е проектите, които се включват в бъдеща актуализация на ПИРО да бъдат с ясно определени партньори и конкретни ангажименти по тяхната реализация, като фокусът на вниманието следва да бъде върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса.

Изведените препоръки няма задължителен характер.